

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A 16. §.

Budapest, december 5

(v.) Lázasan élünk és gyorsan felejtünk. Ez a mai kornak a jellege. Méltán felvethető tehát a kérdés: emlékszik-e még a magyar közvélemény arra a példátlan hevesességre és szövetségű parlamenti küzdelemre, amely a hírhedt 16. §. jegyében folyt? A Bánffy-kabinet politikája ebben a küzdelemben vallott igazán színt. Itt derült ki kétségtelenül, hogy az ország alkotmányos jogait az a kormányzati felfogás nem kímélendő és fejlesztendő erkölcsi javaknak, hanem elhárítandó vagy legalább is megszorítandó veszedelmeknek nézte. A sajtóvétségek felett való bíraskodást legalább részben elvonni az esküdtzékek ítélezése elől s a törvény holt betűjéhez jobban hozzákötött szakbíráóságok elé utalni: ez volt a célja a szomorú nevezetességű 16. §-nak. Erre a célzatra aztán élesen rávilágított egy szomszéd javaslat végzetes paragrafus, amely a kormányzatnak meg akarta adni a jogot, hogy az esküdtzéki bíraskodást az egész vonalon, az ország bármely részében, vagy akár az egész országban is rendelteti uton felfüggeszse. Mindaddig, míg ez a két javaslat nem került a parlament színe elé, a szabadságjogok csorbítása csupán kormányzati uton történt. A törvényhozásba ez a két elhibázott javaslat vitte bele a szabadságjogok visszafelzárkózásának irányzatát. Elszánt küzdelem támadt e végzetes irányzat ellen. Hónapokig dult az ellenállás vihára a parlamentben s egy kompromisszumnak kellett közbejönnie, hogy helyreálljon ideig-óráig a népképviselő munkaképessége.

A kompromisszum félsikert biztosított a nemzeti jogok épségben tartására irányuló törekvéseknek. A siker másik fele a jogcsorbítás poliükájának jutott. A kormány elejtette

az esküdtzéki bíraskodás felfüggesztését s ezen az áron megmentette a 16. paragrafust. Ez a szakasz azóta törvénynyé lett s hatását konkrét példákon vizsgálhatja a közvélemény. A gyakorlat teljes valószínűséggel arra vall, hogy a törvényhozás hibát követett el, veszedelmes és alkotmányrontó hibát, mikor a 16. §-t a törvénykönyvből iktatta. Mi volt az akkori kormány motívuma, amelylyel e paragrafus hasznosságát okadatotha? A bevallott motívum az volt, hogy olyan esetekben, ahol pusztá magánérdeknek tűznek össze a sajtó terén, ne farszittassanak az ítélezés munkájával az esküdtbíráóságok. Tehát kényelmi momentummal okolta meg az akkori kormány a nemzet egyik legfontosabb szabadságjogának szűkítését. Kényelmet óhajtott biztosítani az esküdtzeknek, akik pedig ezt a szívességet senkitől nem kérétek, akik duzzogás nélkül végezték három évtizeden keresztül bírói funkcióikat. Ez volt a bevallott motívum. Hát most kimutatja a gyakorlat, hogy merő szemfényvesztés volt ez a megokolás.

Az ellenzék padjairól ma szóvá tette a sajtószabadság érelmét egy képviselő. Nem beszélt a levegőbe, hanem felsorolt konkrét eseteket. Elmondta a substrátumát mindazoknak a sajtópereknek, amelyek az új jogrend életbelépése óta a budapesti törvényszék színe előtt esküdtkek közreműködése nélkül tárgyalattak le. Kilenc esetről van szó és mind a kilenc esetben nyoma sincs semmiféle magánérdeknek, hanem valamennyiben égető és fontos közérdek vezetette a perre fogott újságírók pennáját. Akik annak idején támadták a 16. §-t, előre megmondották, hogy így lesz. Megjósolták, hogy nem privát emberek zsörtölődései fognak e szakasz révén az esküdtkek bíraskodása elől elvonatni, hanem legnagyobb részét olyan esetek, amelyekben a sajtó a közérdek nevében gy-

korolja a nyilvánosság lelkiismeretének ellenőrző és bíráló hivatását. Ime, a kilenc eset mindegyikében megvalósult ez a jóslat. Hol egy család vállalkozó szökéséről, hol a fővárosi társadalom erkölcséről, hol az irodalom legszubbtilisabb kérdéseiről szóltak azok a cikkek, amelyekről a törvényszék nem az esküdtkek igazmondása alapján, hanem a szakbírák jogi meggyőződése alapján volt kénytelen ítéletet mondani. S méltán kérdezhetjük: vajon az az újságíró, aki az üzleti vállalkozás tisztességére ügyel, aki a társadalom erkölcsének épségét őrzi, aki az irodalom erkölcsesítő tárgyaja, nem tarthat-e számot arra, hogy a törvény betűjéhez nem kötött polgártársainak szabad véleménye mondjon felőle ítéletet? Ha az következtet volna be, amit a javaslat védői állítottak, hogy tudniillik merő magánérdeknek torzsalkodásai kerülnek csak a szakbíráóság fóruma elé, akkor is csorba esett a sajtószabadság teljességén. De ime, itt vannak a konkrét példák. Itt van a jogszolgáltatásnak kézzelfogható gyakorlata s a nagy tanulság, amely e gyakorlatból kiárad, az, hogy a 16. §. nem a magánérdeknek apró veszedeléseit, hanem a nagy közérdek védelmezőit sújtja.

Idáig elmehetünk Visontai Somával, aki ma ezt a kérdést a parlamentben szóvá tette. Sőt elmegyünk vele addig is, hogy a gyakorlatnak e tanulásaiból a törvényhozás kellő időben kénytelen lesz levonni a konzekvenciákat. De nem azonosíthatjuk magunkat beszédének azzal a részével, amelyben e tanulságok élet a mostani kormányzati szellem ellen fordítja. Azt a boldogtalan törvényt, amely elfogadható ok nélkül belekötött a nemzet alkotmányos szabadságába, nem a Széll-kabinet javasolta. Amikor Széll Kálmán kormányra lépett, a 16. §. sajna, már törvény volt s az az államférfi, aki kormányzati működésének

T A R C A.

Egy utitárs.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Tormay Cécile.

A mult nyárnak egy forró délutánján utaztunk vissza Ravennából Riminibe. Az állomás piszkos és füstös volt, az egyetlen fakino pedig egy padon fektült s rendületlen nyugalommal kergette a legyeket, mert hát rajtuk kívül, a merre a szem ellátott, nem volt más utas. A sok hajsz után jól esett ez a gondolat: legalább magunkra maradhatunk a vasúti szakaszban. Kényelmesen végighevertem az üléseken s azután csak úgy, mint a fakino, megpróbáltam tovahajtani az ablakon át beözönlő legyeket.

A vonatvezető már harmadszor kiáltotta hosszan elnyújtva a „pronti“-t, mikor valaki hevesen felröngölte az ajtót. Egy csomó dobost s egy kis börtönt lökte föl, azután beszállt mind e holmik tulajdonosa is és helyet foglalt a szakasz tulsó sarkában.

Felültem s bosszusan pillantottam oda. Utitársunk egy fiatal férfi volt. Csak miután figyelmesebben megnéztem, öltött szemembe elsoványodott nyaka, mely körül szomorúan tángogott a bő gallér, a két mély baráda, mely sötét bajusza mentén lefutott szája mellett s tekintetében az a haldalos kimerültség és azért mégis látszott rajta a fiatalág, látszott, hogy nem az évek, hanem valami nagy szenvedés viselte meg úgy az arcát.

De mit is érdekel engem ez az ember, aki tán a jövő állomáson kiszáll s kit soha sem látok többé ez életben!... Átpillantottam a mocsaras táj felett, Ravenna sötét pinea erdeje felé és az ornycs fák reszkető körvonalakkal eszembe jutottak azokat a finom kis tájképeket, melyeket a

legezők falapocskáira pingálnak a cefpos piktorok, ott messze túl a tengereken. Egy darabig csak néztem ki az ablakon, de azután magam sem tudom miért? — újból visszatekinttem utitársunkra, akivel akarva, nem akarva, kénytelenek vagyunk megosztani sorsunkat a szűk szakaszban s akinek e perben ugyanaz a célja, ami a mienk, — előre jutni.

Tulajdonképpen semmi érdekes sem volt ezen az emberen, egyedül puha kalapja alól kilátszó sötét haja és feltűnően sápadt arca képezte szokatlan ellentétét. Hegyesre nyírott szakállá eltakarta nyakkendőjét s olyan ügyetlenül állt keskeny arcához, mintha nemrég növesztette volna. Most vettem csak észre, hogy az idegen a fullasztó meleg dacára, köpenybe burkolódva ül s balkezevel göresösen fogja össze a vállára vetett felöltő szárnyait.

A meleg igazán türelmetlen volt s mikor kiértünk az állomásról és a levegő kissé mozgásba jött, lassan valami ellenszenves, nehéz orvosságzag terjedt el a szakaszban. Ez a szag juttatta eszembe, hogy Ravennának egy nagy kórháza van s önkénytelenül lebozsítottam az egyetlen csukva fedett ablakot.

Az idegen összeresztett a zajra, majd előre nyújtotta sovány nyakát, szinte szimatolni látszott a levegőben, azután kedvetlenül húzódott az ülés sarkába, még közelebb az ablakhoz. . . . Szegény ember, őt is kizozhatta a fullasztó hőség. homlokát ellepte a veríték, nyugtalanul fészkelődött helyén s szabad bal kezével a zsebeiben kutatótt. „De hát minek is ül abban a meleg kabátban“ — gondoltam éppen abban a perben, mikor végre kirántotta zsebkendőjét. E heves mozdulatnál lecsuszott válláról a felöltő. Utána kapott s mialatt lehajlott érte, tekintetével hirtelen elfogta pillantásomat. . . . A légvonal újból arcomba csapta a nehéz orvosságzagot, ő pedig szinte szegénylősen szorította kezét jobb vállához, melyről árván fityegett le egy üres kabátuj. . . .

Most már átláttam sápadtságának okát, megérttem, hogy a betegség vonta fiatal ajkai körül azokat a mély barázdákat, megérttem, hogy miért lett olyan kedvetlen az előbb, mikor leeresztettem az ablakot. Mélyen sajnáltam, hogy megbántottam ezzel, de akkor még nem gondoltam, hogy ő hozta magával azt a kellemetlen szagot a ravennai kórházból, ahol ki tudja, tán most veszette el a félkarját. Nem akartam zavarni a tekintetemmel és azért még is mindig újra visszatértem rá a szemem s valami érthetetlen érdeklődéssel kísértem figyelemmel azokat a fonák mozdulatokat, melyeket bal kezével tett, — világos, hogy nem tudott még vele bántni. És mennyire reszketett az a szegény ügyetlen kéz, milyen idegesen forgatta a mellény gombjait és játszott az óralánccal, melyet időről-időre olyan göresösen kapott marokra, mintha ki akarta volna rántani.

A vonat megállt egy percre. Utitársunk izgatottan ugrott fel s kissé elekedt hangon kiáltott a vonatvezetőre: „Mikor érünk már Cesena-tóba?“ — A környékbeli tájszólással beszélt és hogy annál jobban megértte a választ, hevesen hajtott ki az ablakon!

— Jaj Istenem! . . . hát soh' sem lesz vége, — sóhajtja s lemondóan ült vissza helyére. Egy ideig leabmult a földre, majd kihuzta óráját s nagy kinnal az állomás órája szerint igazította előre. . . . Egy futó mosolyt véltem ekkor látni ajkain, de utóbb újból elkomolyodott s kis időközökkel sóhajtozni kezdett. Párszor türelmetlenül esettentett nyelvével, egy szemrehányó pillantást vetett az állomáslónokra, azután mintegy kétségbeesve tehetetlensége felett, nekivetette hátát az ülés támlájának, mintha tolni akarta volna a vonatot, hogy menjen már előre. . . . Végre elindultunk, de ő még ekkor sem nyugodott meg, sőt ha jól láttam, izgatottsága pereről-perer nőtt. Újjai elkiseredetten doboltak térdén, lábait pedig fáradhatatlanul rakta egymás elé, talán így élvezte

hármaz vezérelvét: a jog, törvény s igazság motívójában foglalta össze, nem vádolható meg azért, hogy az 6 kormányzatának idején végrehajtanak egy törvényt, noha ez a törvény ellenkezésben van az alkotmányos jogfelfogással és az igazsággal. A törvény, ha rossz is, azért mégis törvény. S vádat akkor érdemelne a kormány, ha a törvényeket nem hajtaná végre, hanem a maga egyéni jogfelfogásának superrevizója alá bocsátaná. Azt sem lehet jogosan szemére vetni a mostani kormányzatnak, hogy eddigelé nem javasolta a törvényhozásnak a régi jogrend helyreállítását. Maga Visontai Soma is elismerte, hogy eddig csak kilenc esetben próbálódott ki itt Budapesten a 16. §. hatása. Hadd gyarapodjék még ez a tanulságos példatár egy ideig. Hadd mutassa ki a praxis még több példával, hogy a törvényhozás tévedett, amikor azt a szakaszt megalkotta. Hadd váljék általánosan elismert, senkitől kétségbe nem vonható meggyőződés, hogy a sajtóvétségek egy részének az esküdtszék elől való elvonása a közérdek védelmezőit sújtja. Ha mindez bekövetkezik, akkor igenis méltán elvárhatjuk a kormánytól, hogy kezdeményezni fogja az esküdtszéki bíraskodásnak a sajtóvétségek egész vonalán való helyreállítását. Kilenc eset elegendő arra, hogy mi, akik ellenztük a 16. §-t, a magunk véleményének alaposágára következtessünk belőle. De arra az eseteknek ez a csekély száma nem elegendő, hogy a törvényhozás saját maga mondja ki, hogy a törvény megalkotásakor tévedett. Egy törvényt csak akkor lehet abrogálni, ha elhibázottsága minden kétséget kizáró módon bebizonyult. Ezt a bizonyítékot csakis egy hosszabb gyakorlat szolgálhatja. Visontai Soma támadása tehát igazságtalan, mert korai. Ha elérkezik a kellő időpont, majd összhangba hozza az új kormányzati szellem ezt a mulandó törvényt a változhatatlan joggal és az örök igazsággal.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, december 5.

Az ülés előtt híre járt a folyosón, hogy Visontai Soma ma két beszédet fog mondani. Volt is valami igaz a hírből, de az egyik beszéde tárgyalanná vált s így csak a másodikat mondhatta el. Ez pedig az ülés egész idejét kitöltötte. Ilyenformán az ülés után sokan kérdezték a folyosón:

is menni, futni akart szegény, megelőzni a vonatot, a mellettünk továbbellen szelőt, a percekét. Minden állomáson kihuzta óráját s hol előre, hol hátra igazította; minden állomáson megkérdezte, hogy mennyi idő múlva leszünk ott, ahová ő megy, sőt utóbb már vitaközi is kezdett a vonatvezetővel a percek felett. Ekkor láttam, hogy kívülről tudja az utvonali menetrendjét. És ő mégis mindig újra kérdésköszöndött, hallani akarta másoktól, hány perc, hány pillanat választja el a helytől, hová, ha repülni tudna, ugy hiszem régen elszállt volna... Vajjon kihez vitte első útja a kórházból? Az édes anyjához... a feleségéhez, vagy a menyasszonyához? Ki tudja, kinek a képe lebegett előtte és milyen gondolatok marcangolták szegény, fáradt agyát. Szemeiben olykor mélységes aggodalom tükröződött, mintha félt volna a viszonylástól és attól, hogy mit mondanak majd ehhez a csonka karhoz, amelyik esetleg mindent megváltoztathat... Azután mintegy biztatni látszott önmagát, állat kabátjába mélyesztette s lassan reménykedő mosoly kelt az ajkain. Kezével elfedte homlokát, de azért láttam, hogy a szája alig észrevehetően mozogott, mintha leekét mondott volna fel. Talán édes, hízlekedő szavakat ismételtet, egy kedves leekét, amelyiket ott a kórházban, hosszú betegsége alatt bizonynyal sokszor felmondott magának. Mert hosszú ideig felehetett ez az ember betegágyán, olyan borzasztóan sápadt volt az arca s olyan erőtellenül hanyatlott hátra a feje, mintha nem bírta volna egyenesen tartani... Soha ilyen halálos izgalmat emberi arcon nem láttam. Annyi fájdalom, kétségbeesés, annyi öröm és reményesség tükröződtek szemében; az ellentétes érzések egész serege győrtte vonásait. Olykor eltorzult az arca, azután hirtelen felderült, ilyenkor nem bírt magán uralkodni, mosolyogni kezdett...

Már túlhaladtunk az utolsó állomáson is, ősmertem ezt az utat: a következő Cesenatico lesz. Pár perc és ez a szegény utiár, akivel egy

— Vajjon hova fért volna a Soma egyik beszéde, ha a másik egyedül is alig fért az ülésbe?

De nem szabad elvitatni, ma figyelmesen hallgatták Visontai Soma-t. Ha az első beszéde benne is rekedt, mert az igazságügyi bizottságnak a *Népszava* sértő cikkére vonatkozó jelentését annak rendje és módja szerint napirendre fogják tűzni s így Visontainak nem volt alkalma ebben a konkrét esetben is a szocialisták védelmére kelni: de második (és elmondott) beszédében nagyon érdekesen szólott az egész munkáskérdésről. Különösen az egyesületi és gyülekezési jog kérdését fejtegette széles alapon s legfőkébb azt kell tőle rossz néven venni, hogy Molnár János mintájára, — akinek adalékaihoz újabbakat sorozott — ő is általánosított. Mert ha azok az esetek, melyeket felhozott, mind igazak volnának is, ebből még nem szabad azt következtetni, hogy a mai kormány alatt nem változott a helyzet. Igenis következik belőle annyi, hogy a mult kormány által kiadott rendeletek végrehajtása körül itt-ott — megengedjük, sürűben, semmint szabad volna — még tulságba mennek az adminisztráció közegei és erőszakosan alkalmazzák az egyesületi és gyülekezési jogra vonatkozó rendelkezést. De azt Visontai Soma-nak kellett volna lojálisan elismerni, amint azt más téren Kossuth Ferenc is megtette, hogy Széll Kálmánnak nem hoztak olyan sérelmes esetet tudomására, melyet nyomban ne orvosolt volna. Hogy pedig a kifogásolt rendelkezést újabb rendelettel nem vonta vissza, ez csak azt jelenti, hogy a Széll-kormány nem akar rendeletekkel kormányozni s az alkotmányos életnek olyan jelentős parelláját, mint az egyesületi és gyülekezési jog, csakis törvényvel akarja szabályozni. Ezért pedig szemrehányást nem érdemel s pláne akkor, midőn minden egyes tudomásra hozott esetben bizonyoságot adta, hogy visszaélést és erőszakot megtorlatlanul nem hagy. Visontai tehát érdekes és figyelemreméltó fejtegetéseit, ha igazságos akart volna lenni, megtoldhatta volna azzal, hogy a helyzet határozottan javult. De ő a hatás kedvéért azt mondta, hogy ma se vagyunk jobban, mint azelőtt. Ez az igazságtalanság pedig az ő felszólalásának többit értett, mint a kormányban.

Visontai Soma nagyon érdekesen beszélt a sajtótörvény következeiseiről is. Beszédének ezzel a részével vezető helyen foglalkozunk s itt csak azt konstatáljuk, hogy a képviselőház az egész beszédet figyelemmel hallgatta s az ellenzék sürű

óra hosszat osztottam meg aggodalmait, célt ért. Ugy is már csak az izgalom tartja benne a lelket. Ha egy pillanatra erőt vett rajta a várakozás kimerültsége, valósággal élettelenné vált az arca, fénytelené a szemei... Most kihuzta még egyszer utóljára az óráját, egy darabig merően nézett rá, azután valami lázas tevékenység fogta el, ide-oda kapkodott, egymásra rakta a dobozokat, lerántotta fejéről a kalapot s hátrasirott szép sötét haját, majd a bajuszát is kipederde egy küssé, ami olyan szomorú nyalkaságot adott elgyötört, sápadt arcának. Végül gondosan felvetette jobb vállára a kabátot, nyilván, hogy eltakarja vele hiányzó karját s kezébe vette a büröndöt. Így várt azután állva mindaddig, míg a vonat beérkezett.

Ránéztem. A vér fejébe szökött, ajkai remegtek s mialatt titkolódzva mosolyogni kezdett, küssé hátrahajlott, talán hogy keressék egy picikét azok, akik ott az állomáson várnak reá, vagy lehet, hogy nem bízott magában.

Csak egy pillanatig vesztegelt így, azután tántorogva ment az ajtóhoz. De itt sem merde mindjárt felvetni a szemét; ez a lábadozó, beteg ember félni látszott a nagy örömtől, még elodázta egy kicsit, még készülődött rá... Végre is azonban erőt vett magán és kipillantott.

Éreztem, hogy gyorsabban ver a szívem; reám is átragadt az az izgatottság, melylyel tele volt körültem a levegő. Előre hajoltam s keresve néztem végig a perrenon. Alig hittem a szememnek, újból és újból végig kutattam tekintetemmel a néptelen indóháznak minden befogható zugát... Hiába! nem volt ott senki, egy árva lélek sem várt erre a mi szegény utiársunkra!

Szinte féltam rá visszapiantani. Mi mehoztott végbe ezalatt a lelkében?... Arca halál-sápadt volt, levegő után kapkodott s nehezen vonszolta le magát a kossi lépcsőin. Gondolkodás nélkül ugrottam fel s a mennyre... tőlem tellett,

helyesléssel is jutalmazta. Az ülés végén Lukács László pénzügyminiszter boterjesztette az indem-nity javaslatot.

A képviselőház ülése december 5-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Dániel Gábor, majd Perczel Dezső.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Ploss Sándor.

(Jelentések.)

Paik Lajos, az igazoló állandó bizottság előadója, bejelenti, hogy *Gajári Ödön* megbízólevelét a bizottság megvizsgálta.

Neményi Ambrus, a pénzügyi bizottság előadója, bejelenti a pénzügyi bizottság jelentését a több állami beruházás költségeiről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Farkas István előadó: Előterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a Horvát-Szlavon-Dalmátországgal 1889-ben kötött pénzügyi egyezség hosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyában az 1887. XLV. t.-c. módosításáról.

Veszer Imre előadó: Beadja az igazságügyi bizottság jelentését a budapesti kir. ügyészség kérelme tárgyában, amelyben felhatalmazást kér arra, hogy a *Népszava* ellen a sajtópört megindíthassa.

Visontai Soma: Méltóztatnék a külvonlelményt is benyujtani! (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Veszer Imre: A jelentésben hivatkozás van arra, hogy Visontai Soma képviselő ur külvonlelményt adott be és a külvonlelmény mellékelve is van. (Helyeslés.)

(A törvényjavaslatok.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter gyengélkedvén, helyette előterjeszti a következő törvényjavaslatokat, illetőleg jelentéseket és pedig két törvényjavaslatot és három jelentést. Az egyik törvényjavaslatról az 1889. évi VI. törvények 14. §-ában, illetőleg az 1890. évi II. törvények 3. §-ában megállapított ujjonejuttaléknak tenntartásáról; a másik pedig az 1901. esztendőre megajánlandó ujjonejuttalékról.

Az első jelentés szól az 1899., illetőleg 1900. évből tényleges szolgálóban állott közös hadsergeből és honvéd egyéves önkéntesek tiszti vizsgájának eredményéről; a második az előfordult öngyilkosságai esetekről és a harmadik az 1899. évi november 1-től 1900. évi október 30-áig a közöshadseregétől a honvédség tényleges állományába történt tiszti áthelyezésekről.

Következik

az 1901. évi költségvetés

tárgyalásának folytatása.

Visontai Soma: Ez a vita az utolsó összetűzése a parlamentnek. Az eddigi felszólalók csak abban egyeztek meg, hogy sötét felbők tornyosultak a közgazdasági téren. Mindenki a nyomorúságainkat emlegeti beszél a kisiparos szomorú helyzetéről, rossz hitelviszonyainkról, a gazda türhetlen helyzetéről s mégis a tuloldalul a szónokok abban egyeztek meg, hogy bizalmat szavaztak a kormányban. Hegedűs Loránt beszélt az adóreformról, s azt hiszi, hogy evvel a züllött viszonyokon segíteni lehet. De ez-

segítettem neki, azután lehordtuk utána a dobozait is. De ő mindezt észre sem vette, csak állt, mintha odaszegte volna és tehetetlenül bámult maga elé. Szemeiben az a fájdalmas kifejezés tükröződött, amit eddig csak a halálra sebesített állatok tekintetében láttam, ... összefacsarodott tőle a szívem.

Egyszerre azonban magához tért, mintha egy mentő gondolata támadt volna, futásnak eredt, egyenesen az állomásönökhöz rohant és hevesen kérdezett tőle valamit, de amaz megráztta fejét s küssé felránta vállait, otthagya a faképnél.

Szerencsétlen utiársunk egy darabig kétségbeesetten nézett ide-oda, azután visszaszaladt hozzánk, szó nélkül felkapta holmiját s szinte futva indult át az állomás kis kertjén a tulsó oldalon várakozó kocsihoz. Itt is kérdésköszöndött, rohant egyikőtől a másikhoz, mintha még mindig reménykedett volna, hogy itt van, csak elbujt valahol az, akihez ő jött... .

Szomorúan néztem utána. Vajjon kit keresett ilyen szivszakadva ez a szegény, csalódott ember? ... Az édes anyját? — Oh nem, az itt várta volna őt bizonynyal reggel óta; — a feleségét? — az is eljött volna már ezóta, ha csak kötelezőségből is... nem, csak a kedvese, vagy a menyasszonya lehetett az, aki ilyen hűtlenül maradt távol tőle.

Mikor a vonat tovarobogott velünk, a fák lombjai között láttam még egyszer utóljára a mi utiársunkat. Ott láttam állni a városba vezető hosszú fasor kezdetén, a melyik véges-végig vizgasztalanul néptelen volt. Sehol egy kossi, sehol egy ember... . Ő egymagában állt a fák alatt s kis büröndje és a dobozok, melyeket olyan kínosan hordozott magával, lábai előtt hevertek. Fáradt szeméit beárnyékolta kezével, nézett, nézett a messze ut felé és még mindig reménykedett, hogy eljön az, aki nem várta őt.

zel nem érjük el a kívánt eredményt: az a sok munkanélküli ember ezért nem jut kenyérhez, a kereskedő nem nyer fogyasztót. (Helyesítés balról.) A tisztviselők száma az utolsó időben óriási módon emelkedett. A társadalom két részre oszlott. Az egyik rész az anyagi szubvenió, a másik rész a kegyelet vadászata. S ezeket a vadászokat ma már egészen a művészetig viszik. Soha annyira ki nem volt nálunk fejlődve az érdem ünnepe, mint ma. Az emberek az üdvözölő táviratok szerkesztését a hatalmasokhoz és miniszterekhez a legmagasabb színvonalra emelték. Az emberek egymás közt óriási harcot vívnak. Egyes rétegek már rányomják a nemzet faira a hazátlanság és nemzetköziség bélyegét. Ezek jontos kérdések. A kormány nem arra igyekszik, hogy az ellentéteket elsimítsa, hanem hogy kiélessze. A szociális kérdésekkel nem foglalkoznak irányadó körök. Más államokban a parlamentben van szociális bizottság, nálunk ezt feleslegesen tartják.

A belügyminiszter jelentésében azt mondja, hogy a szociális, anarchista mozgalmak figyelemmel kísérteti, ellenőrzötti a rendőrség kebelében felállított külön ügyosztály. Tehát már eleve rátsíti a szociális politikai érzelmi emberekre az államellenes üzemek bélyegét. Ö figyelmes szemlélője közállapotainknak. Azt nézi, hogy a polgárság jogai érintetlenek-e? Hogy hogyan kezelik a törvényt? Gyülekezési jog, egyéni jog még fenáll-e? A múlt kormány alatt illuzóriusá váltak a polgárság törvénybiztosítói jogai. Nem volt egyesülési, gyülekezési jog, megsértették a személyi jogot, elkobozták az alkotmányt, megfosztották a polgárokat a választói jogtól. Vajon így van-e most is, a jog, törvény és igazság korában? Hát bizony nem sokkal jobban. Vajon a mostani belügyminiszter visszavonta-e elődjének, Perczel Dezsőnek törvénytelen rendeleteit?

Visontai Soma: Az utóbbi időben valóságos ostromállapot volt, s ezt az állapotot nem szüntette meg a jelenlegi kormány. Felolvassa azután Perczel akkori belügyminiszternek egy. a gyülekezési jogra vonatkozó rendeletét, mely világosan összeütközik az 1848-iki törvényvel (Elnök helyeslése a baloldalon és a néppárt soraiban). Most is mindentelű ürrégi alatt visszautasítják a gyülekezési bejelentést. Felolvassa erre vonatkozólag egész esomó visszautasításait.

Rakovszky István: Mikorról keltek ezek?
Visontai Soma: 1900. októbertől, két hónap előtről.

Rakovszky István: Hát ez az új rendszer?
Visontai Soma: Természetesen e végzések mind a Perczel-féle rendeletben gyökereznek.

Molnár János: Velünk is így tesznek.
Visontai Soma: Van még egy egész esomó birtokomban.

Molnár János: Csak folytatás a fotografozást akár reggelig.

Visontai Soma: Akkor átlérek most Kolozsvárra. Itt a magasabb fokú műveltség fogalmát akarja megállapítani a rendőrkapitány s miután a bejelentők hite szerint e műveltséggel nem bírnak, a népgyűlést nem engedélyezi. (Zajos tiltakozás a néppártban.)

Rakovszky István: Mandel ur, ez a reakció!
Visontai Soma: Szegeden a bejelentőnek közjegyzőleg hitelesített névriszt kívánta. Szatmárt azzal az indoklással tagadta meg a népgyűlést a rendőrkapitány, mert a napirenden levő kérdést már alaposan megvitatták s azt most újlag tárgyalni nem szükséges.

Förster Ottó: Ez igazán a Bolond Istókba való.
Rakovszky István: Törvénytrás.

Visontai Soma: Az újvidéki rendőrkapitány azt akarta, hogy a szónokokat közelebbi irányát is hozza tudomására a bejelentők.

Ugron Gábor: Így van ez az egész országban.

Visontai Soma: Bácsopolyán megtöltötte a főszolgabíró, hogy Bokányi Dezsőt ünneppélyesen fogadják és a népgyűlést azért tiltotta be, mert már a napirendet Budapesten többször megvitatták; a néppárttól pedig azért nem szabad beszélni, mert annak helytelen politikáját az országos lapok eléggé tárgyalják. (Óriási derűtség a néppártban.)

Rakovszky István: Ki volt az a főszolgabíró?
Visontai Soma: Császár nevű.

Rakovszky István: Ezt ki kell tőmetni. (Derűtség.)

Visontai Soma: Ezzel az eljárással Magyarországon a munkáskérdést megoldani nem lehet soha. Minél nagyobb lesz az úr a jogokkal bírós és a jogaitól megfosztott nép közt, annál inkább távolodunk el a nyugati civilizációtól. (Igaz, ugy van, a baloldalon.) Jogunk van nekünk szemrehányást tenni azoknak az embereknek akik nemzetköziesnek mondják magukat, mert kirekesztik őket az alkotmányból? Bizony nem lehet. Mit szóljon a csendőri kínzásokról, amelyek a népet elkeserítik. Nap-nap után olvasunk csendőri kínzásokról. Hervadhatalan érdemeket szerezne a ház; ha egy bizottságot küldene ki, amely tisztán ezt a szegényteljes állapotot, a csendőri kínzásokat tartaná szem előtt. Mikor a csendőri törvényt tárgyalták, Szilágyi Dezső beszédében hasonló indítvánnyal lépett elő. Valóságos fehér holló, ha egy csendőri eltérnek. A csendőrök brutalitásáról számos példát hoz fel.

Szell Kálmán miniszterelnök: Legyen szives majd ezt átadni.

Visontai Soma: Majd leszek bátor mindazt átadni, amit felolvastam, mert én nem mint magam megbízott hanem mint a nemzet jogainak őre hoztam ezeket fel.

Szell Kálmán miniszterelnök: Jobb, ha nekem átadja, mint ha felolvassa. (Derűtség balról)

Visontai Soma: Folytatja a csendőrbrutalitások felsorolását.

Szell Kálmán miniszterelnök: Aktákból olvassa!
Visontai Soma: Nem. hanem olyan lapokból, melyek nincsenek pausál-viszonyban a bankokkal. (Derűtség a néppártban.) De elég volt a példából. (Halljuk! Halljuk!)

Molnár János: Beszélj délután 5 óráig. (Folkialások: Szünetet, szünetet.)

Zmeskál Zoltán: Itt a kezem, hogy elmegyek hozzád korteskedni!

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Visontai Soma: A munkáknép érdekeit a parlamentnek kötelessége szem előtt tartani. Pedig azt látjuk, hogy éppen a parlament az, amely elnyomja a munkásosztályt. Példákat hoz föl ezután állítása bizonyítására. Kolozsvártól és Pápán kört akartak alakítani a munkások, de az alapszabályok hitelesítését a kormány megtagadta! S miért van ez így? Mert a szegény munkások szavazattal nem bírnak; hiszen ha bírnának, akkor a tisztelt tuloldalon igen sok barátot számlálhatnának! (Derűtség.) A közgazgatás durvaságai ellen kel ki ezután. Itélet nélkül büntetnek ott; s ezek igen nagy mértékben divnak az országban. Képesek arra, hogy 24 óra alatt szülővárosából örök időkre kitiltsanak valakit! Számos példát sorol fel ezután a budapesti rendőrség basáskodásáról.

Zmeskál Zoltán: Budapestről ne olvass fel többet, mert majd holnap léged is kitoloncolnak!

Visontai Soma: Behatóan beszél ezután a sajtó ügyéről. Az a szép eszme, a sajtószabadság eszmeje, bizony eltörpült manapság. Az újságíró fölött három bíró ítél s ha föl is mentik, nevét alaposan meghurcolják. Ha ez így áll, az újságíró ki a közérdek szolgálatában áll, látva, hogy az ő ügyét nem védelmezi senki, majd a sajtószabadságot egy szép napon a kormány lába elé fogja dobni. A sajtó fölött bírásokodnak ezt a módját alapjában véve helytelenítik.

Nagy érdeklődés közt fejtegeti ezután azt a helyzetet, melybe az újságírókat a perrendtartás 16. §-a sodorta: hogy a hatóság a sajtó minden ténykedését ellenőrzi s főtntartja magának a jogot, hogy meg a hirdelési rovatra is beleszóljon, amennyiben cenzurálják azokat s megbüntetik az iparost kereskedőt, ha portékáját leszállított áron kínálja. (Mozgás.) Bezzeg nem bünteti meg a pénzügyminiszter azokat, akik „valóságos török dohányt” árulnak. (Óriási derűtség.) Beszédje végén felkéri a miniszterelnököt éppen a miniszterelnöknek Fehérvártól elhangzott szép polhárköszöntője révén, melyben a népet hazaszeretetre buzdítja, hogy szereltesse a szegény népre is terjeszse ki. (Hosszantartó, lelkes éljenzés a baloldalon.)

(Az indemnity.)

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti a három havi indemnityról szóló törvényjavaslatot.

A ház a törvényjavaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasítja.

Elnök az ülést délután 2 órakor bezárja.

A képviselőház holnapi ülésében mint első, **Kristóffy József** fog szólni, utána pedig **Szell Kálmán** miniszterelnök szólal fel, aki egyebek közt a közigazgatás ellen felhozottakra is behatóan fog válaszolni.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, melyen a még mindig gyengélkedő honvédelmi miniszteren kívül a kabinet valamennyi tagja részt vett.

A horvát országgyűlés feloszlása. A *Reichswehr* mai számának *zágrábi* tudósítása szerint legújában politikai körökben azt beszéltek, hogy a horvát tartománygyűlést ugyanakkor fogják feloszlítani, mikor a magyar országgyűlést, dacára annak, hogy annak mandátuma még akkor nem jár le.

A fumei telekkönyvek. A hivatalos lap mai száma közli a telekkönyvi betétek s az 1855. évi telekkönyvi rendeletnek Fiume városában és kerületében való életbeléptetésre vonatkozó igazságügyi miniszteri rendeletet. Eddig Fiumében a régi osztrák telekkönyvi rendtartás bírt érvényességgel és pedig a lombard-velencei módosításokkal. Ezek a módosítások Ausztriában hozott törvények elmaradhatatlan kellei voltak azokban az időkben, amikor Ausztriának számos olasz tartománya volt, ahol külön törvényvel léptették életbe az osztrák törvényeket. A lombard-velencei törvény módosítások különösen az ingatlanok tulajdonjogára vonatkozólag teremtettek különleges állapotokat, olyanokat, aminek Fiumében ma is észlelhetők, ahol a házak tulajdoni viszonyai áttekinthetetlenek s a telekkönyvek hihetetlen telekkönyvi állapotokat tüntetnek fel. Mert Fiumében van sok olyan ház, amelynek egy-egy lakosátyla más és más tulajdonos. A második emelet nem annak a tulajdonosa, aki az első emelet s a szolgalmak egész légiója terhelni a ház egy-egy lakását, szobáját. Ezeken az állapotokon kíván segíteni az igazságügyi miniszteri rendelet, melynek 3. §-a elrendeeli, hogy a házaknak emeletek, vagy egyes helyiségek szer-nat meghatározott részei, amelyben külön egyes személyek, vagy hányadrészek szerint több személy külön tulajdonát képezik, egyelőre egy-egy telekkönyvi jószágtesnek fognak tekintetni. Az új telekkönyvi betétek elkészültével megszűnik a régi osztrák telekkönyvi rendtartás uralma s helyébe lép az 1855-ik évi telekkönyvi rendelet.

Indemnitás és véderő-provizórium.

Budapest, december 5.

A képviselőház mai ülése elé a kormány három törvényjavaslatot terjesztett. Az egyik az indemnitásról szól, a másik kettő pedig az ujoncjutalék ideiglenes megállapításáról és megajánlásáról. Az indemnitás három hónapra szól; az ujoncjutalék 1901. végeig van fenntartva és természetesen marad a régi. Mind a három javaslatnak az indító oka egészen világos és ezért csak rendelkező részeket közöljük a következőkben:

(Az indemnity.)

Az indemnity-javaslat, amelyet **Lukács László** pénzügyminiszter terjesztette be, így szól:

1. §. A minisztérium felhatalmazatik, hogy a magyar korona országában jogérvényes adókra és állami jövedelmekre vonatkozó összes jelenleg fennálló, vagy ezután hozandó törvények, azok időközben bekövetkezendő módosításainak figyelembevételével az 1901. év első három hónapjaiban érvényben tarthassa és az ezek alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §. A kiadásokra nézve az 1900. évi állami költségvetésről szóló 1900. évi VI. törvényi rendeltetései az irányadók; felhatalmazatik azonban a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhessen a jelen törvény hatályának tartama alatt, amelyek időközben alkotott külön törvények, vagy törvényes intézkedések folytán teendők, de úgy ezen, valamint általában minden — a jelen törvényvel adott felhatalmazás alapján teendő — kiadás az 1901. évi költségvetés keretében lesz beillesztendő.

3. §. Jelen törvény 1901. évi január hó 1-én lép életbe, de hatálya az 1901. évi állami költségvetésről szóló törvény életbeléptével megszűnik; végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

(Az ujoncjutalék.)

Az ujoncjutalékról és az ujoncok megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat a beteg honvédelmi miniszter helyett **Szell Kálmán** miniszterelnök nyújtotta be. Az ujoncjutalékról szóló javaslat szövege a következők:

1. §. A véderőről szóló 1889. évi VI. t. c. 14. szakaszának első bekezdésében foglalt és az 1899. évi II. t. c. által az 1899. év végéig, az 1900. évi I. t. c. által pedig az 1900. év végéig, betérjesztett, illetőleg fenntartott azon rendelkezés, amely a közös hadsereg és haditengerészet fenntartására szükséges évi ujoncjutalékok a monarchia két államára nézve 103.100 íőben állapította meg s ugyanezen szakasz ötödik bekezdésében, valamint ezzel megegyezőleg a honvédségről szóló 1890. évi V. t. c. 3-ik szakaszában foglalt rendelkezés, amely a magyar korona országai honvédségének fenntartására szükséges évenkénti ujoncjutalékok 12.500 íőben állapította meg, az 1899. évi VI. törvény-cikknek, az 1893. évi I. t. cikk 1. szakasz által módosított 14. szakaszában foglalt összes egyéb feltételeknek és korlátozásoknak is érvényben hagyásával az 1901. év végéig kiterjesztetik, illetőleg fenntartatik.

2. §. A közös hadsereg és haditengerészet, valamint a magyar honvédség ezen ujoncjutalékoknak, a körülmények szerint továbbra is változatlanul hagyására, vagy megváltoztatására célzó javaslatok alkotmányos uton leendő újabb megengedést végett az 1901-ik év lefolyása előtt terjesztendő a törvényhozás elé.

3. §. Ezen törvénynek végrehajtásával a honvédelmi miniszter bízatik meg, aki az iránt a közös hadügyi miniszterrel egyetértőleg fog intézkedni.

(Az ujoncmegajánlás.)

Az 1901. évre állítandó ujoncok megajánlására vonatkozó törvényjavaslat így szól:

1. §. Az 1889. évi VI. törvényi cikknek az 1893. évi I. törvényi cikk 1. §-a által módosított, az 1899. évi II. törvényi cikk által az 1899. év végéig s az 1900. évi I. törvényi cikk által az 1900. év végéig fenntartott 14. §-a értelmében — melynek hatálya újabb külön törvény által 1901. év végéig kiterjesztett, — a közös-hadsereg és a haditengerészet fenntartására szükséges és a magyar korona országaira eső 43.889 íőnyi, to-

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismerő levél. Jótállás.

Wellner Gyula

speciálisa a szájpadlás nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

vább a honvédség részére szükséges 12.500 főnyi újoncjutalékoknak, végre az ugyanazon törvények 15-ik §-ában említett póttartalékosoknak kiállítására az 1901. évre ezenel megzavartatik.

2. §. Ezen újoncok az előbb említett törvények 37. és 38-ik §-ai értelmében az 1880., 1879. és 1878-ik években született állításiokozatok korosztályából kivándók tel és az 1901-ik évi március hó 1-ől április hó 30-ikáig terjedő időszakt alatt állítandók ki.

3. §. Ezen törvény kihirdetése napján lép hatályba s végrehajtásával a honvédelmi miniszter bízatik meg.

A képviselőház sajtópöre.

Budapest, december 5.

Nem igen fordult elő a mi parlamentünk és igazságszolgáltatásunk történetében, hogy a törvényhozás egyik háza, vagy valamely bizottsága a sajtóbíró előtt kerestt elégtételt egy hírlapi támadás ellen. Ilyen ritka sajtópöre lesz az, amelynek a megindítására most kért a királyi ügyészség a képviselőháztól felhatalmazást. A *Népszava* című szociáldemokrata lapocskát éri az a kitüntetés, hogy a magyar országgyűlés képviselőháza állítja a bíróság elé az összeférhetlenségi bizottság megrágalmazása miatt, ha ugyan — ami valószínű, — a Ház elfogadja az igazságszügyi bizottság jelentését, amely a megrágalmazás megadását javasolja.

A jelentés, amelyet *Vesztér Imre*, a bizottság előadója, ma terjesztett a Ház elé, így szól:

A *Népszava* politikai lap f. évi november hó 27-én megjelent 134. számában ott, ahol az említett lap „Gavaliérok és hazafiak” című cikkében közli, hogy a képviselőház összeérhetlenségi bizottsága legközelebb ötvennél több fejelentést jelentőleg intézett el, ezen közleményéhez a többek között a következő kitakadásokat fűzi: „Hát elég volt a komédiából, kimondjuk amit ennek a gyalázatos gaz játéknak a láttára minden tisztességes embernek éreznie kell: az milyen aljas és szennyes módon jutottak mandátumaik révén haszonháló üzleteikhez, ugyanolyan aljas, szennyes és egész országot megrágányító, megbestelenítő módon jutottak most a gsettelő nagyságos urak az összeférhetlenségi bizottság kétes értékűi erkölcsi bizonyítványához. Nincs az a tisztességes ember, aki ama 50 képviselő mindegyikére arcpírulás nélkül ki merné mondani a kompatibilitást. Csak azoknak, akikben a bünrészesség a haszonbaváló részvétel, a pénz és egyéb előnyök után való kapzsi vágyakozás megötl minden tisztességerzetet, csak azoknak lehet bátorságuk kiállani az ország színe elé s cinikus bátorsággal szembezállva minden jogérzettel, félretelve minden tisztességet, hirdetni olyan kézzelögható hazugságot, amelyért a privát életben csak megvételés jár ki.”

A cikk írója, miután megtámadja az összeférhetlenségi bizottság eljárását, erre vonatkozó kirohanásait a következő szavakkal fejezi be:

„Hát van-e tisztességes ember ebben az országban, aki nem megvételéssel és undorral fordul el ezektől az elődsi parazitáktól.”

Végül pedig ezeket mondja: „Az összeférhetlenségi bizottság a maga egész meztelenségében állította oda az ország elé ama, eddig gondosan burkolt, tényt, hogy a parlament tagjai egy nagy érdekszövetkezet képeznek, amelynek legfőbb célja: kizsákmányolni az ország szerencsétlen részét.”

Az igazságszügyi bizottság ez év december 30-án tartott ülésében tudomásul és tárgyalás alá vette az inkriminált cikket s ennek folytán szótöbbséggel javasolta a t. Háznak, hogy a budapesti királyi ügyészség által 49.209/k. ü. 1900. sz. alatt kért megrágalmazást a nevezett kir. ügyészségnek haladéktalanul megadni méltóztatssék.

Visontai Soma képviselő ur, mint az igazságszügyi bizottság tagja, különvéleményt adott be, amely ide mellékelteik.

Kelt Budapesten, 1900. december 3. *Fest Lajos* h. elnök, *Vesztér Imre*, az igazságszügyi bizottság előadója.

Visontai Soma különvéleménye így szól:

Különvélemény. Tekintettel arra, hogy ugy a btk. 258., valamint ezzel összevetve a btk. 270. §-ok értelmében rágalmazás csak akkor fogor fenn, ha meghatározott oly tény állítatik, mely valódság esetében arra alkalmas, hogy az, aki ellen a rágalmazás elővettetik, az közmegevetésnek tóssék ki, vagy ellene a bünvádi eljárás megindítassék a hatóságok, vagy hatóságok körül felruházott testületek ellen pedig csak akkor, ha a hivatali kötelességekre állítottott ilyen tény; tekintettel arra, hogy a kir. főügyész ur által bemutatott cikk oly határozott ténynyel, mely az összeférhetlenségi bizottság valamely hivatali kötelességének elmulasztására, vagy túllépésére vonatkozik, a nevezett bizottságot nem is illeti, mert amit állít, hogy t. i. a bizottság a bejelentett képviselőket nem halgatta meg, hanem csak írásbéli nyilatkozatokat alapján ítél, a tényeknek megélel és rágalmazást nem képez; tekintettel arra, hogy számos cenzúraszügyi és politikai indok szól a mellett, hogy a munkáslapban, a *Népszavában*, megjelent cikk miatt, mely bár hangjában és irányában túllépi a megengedett és szokásos bírálat határát, de még sem állapít meg egészen világosan bünvádi eseteleményt; a képviselőháza né lépjen a bünvádi üldözés terére, már azért se tegye ezt, mivel hasonló erősebb kitérésű és irányú cikkekre megjelentek már nem a munkások által feltartott lapokban is, s a Ház még sem lépett fel bünvádi perrel; tekintettel arra, hogy a munkásosztály az aktív választóképeség szabadságában nem részesülvén, a parlamentben képviselve sincs, ezen osztálynak a parlament által

való hiábváló üldözése tehát visszas és olybá tünik, mintha a parlament tekintélyének és súlyának latbavételével kívánna a munkások ellen elárni, indítványozom, mondja ki a Ház, hogy a *Népszava* bünvádi üldözését és a felhatalmazásnak a kir. főügyészség részére való kiállítását ezuttal szükségessé nem találja. Budapest, 1900. december 5. *Visontai Soma*, országgyűlési képviselő, az igazságszügyi bizottság tagja.

KÜLFÖLD.

A khinai háboru.

London, december 5.

A *Daily Mail* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: A khinai sajtó úgy vélekedik, hogy az udvar előkészületeket tesz a Pekingbe való visszatérésre. Azt hiszik, hogy *Csangnak*, *Csangcsingnak* és másoknak sikerülni fog keresztülvinniük *Tuan* és *Tungfuszang* elitélését. Ujabbban kibocsátott rendeletek megfosztanak hivataluktól néhány hivatalnokot, akik a boxereket támogatták. A helyzetet egy a khinai, mint az idegen hivatalos körökben kedvezőbbnek tartják.

Ugyanennek a lapnak jelenti *Tvesingból* 3-iki kelettel: Ide folyton érkeznek jelentések a városban kívül különböző pontokon boxerekkel és elbocsátott khinai katonákkal vívott kisebb harcokrol.

A *Morning Post* és *Standard* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Ide egy e hó 3-án kelt császári rendelet érkezett, amely elismeri ugyan *Tungfuszangnak* mohamedán kizadásalatt tett szolgálatait, de sajnálja, hogy *Tungfuszang* nem ismeri a nemzetközi szokásokat, ami Khinának az idegen hatalmakkal való barátságos viszonyát veszélyezteti. Ez okból a császár *Tungfuszangot* megfosztja rangjától és címeitől, de megengedi neki, hogy a kanszui csapatok parancsnoka maradjon. A császár azonkívül kiadta a parancsot, hogy *Tungfuszang* csapataiból 5000 embert bocsássanak el, 6 pedig vegye át a parancsnokságot a többiek fölött és vonuljon vissza Kanszuba. A *Standard* tudósítója megjegyzi, hogy ez a rendelet világosan mutatja, hogy az özvegy császárné nem akarja *Tungfuszangot* komolyan megbüntetni, hanem csak el akarja távolítani Szingangfuból, noha ez megkönynyitené neki a lázadást, ha tényleg föl akarja lázadni.

London, november 5.

Sanghaiból jelenti: A békétárgyalások vasárnap kezdődnek Pekingben. Egészen határozottan állítják, hogy az udvar legközelebb visszatér Pekingbe.

A *Standardnak* jelenti Tiencineből 3-iki kelettel: Két khinai ember *levágábe akarta röpietni az arzenált*, de a kísérlet nem sikerült. Egy ember meghalt.

A *Timesnak* jelenti Sanghaiból 4-iki kelettel: Az oroszok *Niuvszvangban* átvették a postaszolgálatot és kihirdették, hogy a földadó beszedését is ök végzik.

New York, december 5.

Egy Pekingből, e hó 4-ikéről kelt távirat jelenti: Miként várták, a követek mai összejövetelükön nem jutottak végleges megállapodásra, mivel kormányaiktól nem kaptak utasításokat a Khinához intézendő előzetes jegyzék formájára nézve. Az összejövetel után *Conger* azt mondotta, hogy úgy látszik, minden oldalon megvan az a törekvés, hogy kielégítő megállapodásra jussanak. Ö abban a véleményben van, hogy a legközelebbi összejövetel az utolsó is lesz. De azt az összejövetelt nem fogják megtartani, míg valamennyi követ végleges utasításokat nem kapott. Ö maga a mai összejövetel lefolyásával meg van elégedve.

Berlin, december 5.

Mint a *Nordd. Allg. Ztg.* jelenti, *Li-Hung-Csangnak* az itteni követéshez intézett és a külügyi hivatal elé terjesztett távirata közli, hogy *Lihliango*, Sanzi tartomány új kormányzója, ellenében elődjével, az idegenellenes Jüsiennel, mióta két hónappal ezelőt el foglalta állását, a legnagyobb szigorral jár el a boxerek ellen; a felkötelek több mint 50 vezetőjét nyilvánosan kivégeztette és a hirtérítéket minden rendelkezésre álló eszközzel megvédelmezte.

Berlin, december 5.

Gróf Waldersee jelenti Pekingből e hó 4-ikéről: Sanzi tartományban hir szerint erősebb rendes khinai csapatosztályok állanak *Ma* tábornok alatt és megszállva tartják a hegyek szorosait Csili határán. *Paotingfuban* egy löporraktár kiürítésénél robbanás történt, mely alkalmával egy hidász életét veszítette, *Wolgram* hadnagy és négy hidász katona megsebesült.

London, december 5.

A császári udvar, hir szerint, ediktumot adott ki, amelyben elrendeeli *Tuan* és *Tungfuszang* kivégzését.

A Budapesti Napló Naptára.

A *Budapesti Napló* gazdag tartalma és díszesen kiállított naptárt küld *karácsonyi ajándéku*l, összes előfizetőinek. Az 1901-ik évre szóló naptár pompás kötet, amelybe a *Budapesti Napló* munkatársain kívül más neves írók és költők egész sora is irt. Gyakorlati hasznossága mellett ez a naptár bőséges szórakoztatásáról gondoskodik olvasóinknak, akiknek bizonyára gyönyörűségük telik majd gazdagon illusztrált ajándékunkban, amelyet mi örömmel és passzióval csináltunk.

A *Budapesti Napló* naptárt karácsony hetében minden előfizetőnk megkapja. Ujjonnan belépő előfizetőinknek szintén megküldi a kiadóhivatal a naptárt.

A naptári részen kívül regény, sok novella, krónika, tömördek kép és egyéb érdekes és hasznos olvasni való van a *Budapesti Napló* naptárában, amelynek szétküldését két hét múlva már megkezdji a kiadóhivatal.

HIREK.

800,000—1.600,000.

Bertillon statisztikus kimutatta, hogy Franciaországban évenként 800,000 gyermek születik, Németországban pedig 1.600,000. Számítása szerint hét év múlva kétszer annyi katonája lesz Németországnak, mint Franciaországnak.

Ez az apróbetűs hir a ma érkezett *Le Journal* vezérelkéiben látott napvilágot nagyon kesergő sorok kíséretében. A *Le Journal* vezérelkéje kereri, kutatja az ijesztő nemzeti kalamitás okát. Szól hanyatlott erkölcsről, szól fukar gazdasági szempontokról. Szól százele más dolgról s kereri, kutatja, mi hát az oka annak, hogy a francia anyák ijesztőn kevés regrutát szülnék a *grand nation* hadserege számára.

Ezt olvastuk ma a *Figaróban*. Tegnapi pedig — mily véletlen! — az *Uránia-színház* premiéréjén hallottunk ennek a szomorú dolognak okáról is. *Pekár Gyula*, aki egy ösmeri Franciaországot, mint nálunk kevés ember, meglátta ezt a bajt, mielőtt *Bertillon* ur megkondította volna a vészharangot. *Pekár* meg is adta rá a választ, a szomorú, de teljes válasszal. Körülbelül ezeket mondta az *Uránia*-ban:

Napoleon retentő ura lett Európának: maga alá igazta, egy legyintése szerint alakult át a vén földrészt térképe. De hadistenhez méltó munkájához nagyszerű hadseregekre volt szüksége. Tüzbe vezette tehát Franciaország minden fegyverfogható férfit s ha az ellenség golyózápóra egész ezredeket irtott ki, — parancsszávara új ezredeket álltak dicsőséges hódításainak szolgálatába. Oroszországba 600.000 katonát vezetett a vakmerő korzikai. Néhány hónap alatt háromezzerrel olvadtt le a számuk. Mit tett Napoleon. Hazairt s egy szótára új 100.000 ember állott fegyverbe. Végig gázolt velük Európán, félelmetes gránátosai nagyszerű győzelmeket arattak. De fogytak. Veszedelmesen fogytak. Elfogyott Franciaország férfainak legjava.

Otthon pedig, a jövőd generáció apjával megmaradt mindaz a sok ember, aki fizikumánál fogva képtelen volt fegyvert ragadni. Nos, a mai Franciaország nemzedéke ennek az *untaulich* embereknek a származéka.

Nagy és széles gondolat: főképp pedig igaz. S mindent megmagyaráz. Megmagyaráz azonfelül egy történeti igazságot, amelylyel a biblia ajándékozta meg az emberiséget:

— Aki karddal vétkezik, kard által pusztul el.

Franciaország férfias erejének föloldozásával mohón rohant a hódítás diadalába. S most kimerülten, legjobb emberanyagát

vesztve nézi, mint fejlődik erőse kérelhetetlen ellensége tul a Rajnán.

A franciák drágán fizették meg az aranyhimes glóret. Jövendő bukások árán.

Ime, így függ össze Bertillon ur szomorú statisztikája a nagy Napoleon dicsőségével.

**

A megyesí veszedelem.

Nagy Isten, aki sáskajárást küldtél a tatárjárás nyomában, fekete halált azután s osztrákot még ezenfelül, bizony elvettted a mértéket s kicsit sujtottál hatalmas karoddal erre a népre. Mert mi az akkori verésed ahhoz a szörnyű veszedelemhez képest, melylyel tegnap a megyesíket látogattad meg s a melylyel savanyura ígézted az édes anyatejet a csecesmő szájában, sírásra a mosolygó arcokat s vasvillára kapattad a megyesí legényeket? ...

Meggyesen az történt, hogy délután begurították a faluba az uradalom szörnyű cséplőgépét. Hat ló húzta a masinát s az agyagos földön, melyből sűrű sártészta dagasztott az őszi eső, nagy zupogással vontatták a nehéz szerszámot. Az első pár táltos mellett valami városi kocsis legény húzta a zablát az egyik kezével, a másikkal az ostort patogtatta:

— Gyi te! Gyi!

A megyesíek pedig szent áhitattal nézték eleinte a sok rezes szerszámot s mivel akadt köztük olyan is, aki nem tudta, hogy mi az, alázatosan le is vette a süvegét. Olyan nép az, megszívogeli amit nem ismer s szörnyű becsületlással néz reád, ha nem tudja még, hogy mi vagy.

Csak hogy rólad is kiderül, hogy mire termeltél, mik a képességed, amiut kiderült az uraság cséplőgépéről. Akkor pedig ne számíts a tisztelete tovább a magyar föld népénél, amely szinarany becsületességével tisztel, ha hat jóval húznak be a faluba s szinarany logikájával gyűlöl meg, ha kiderül rólad, hogy csak masina vagy.

A masináról hát kiderült, hogy gőzzel dolgozik, füsttel emésztí ki a kalászból a buzaszemet, a munka közben pedig elriasztja a nótát csunya duruzsolása.

Szipoly az, amely a föld népe véréit szívja s amilyen gyorsan hányja magából a buzaszemet, olyan gyorsan öli meg a parasztot. Vér van minden kalászon, amelyik a gyomrába kerül ...

A megyesíek körülállták a masinát. Bizonyos, hogy nem gondoltak arra, hogy az világ szörnye, az éhezők és nyomorultak gyártója, leszaggatott karok és emberi lábakra éhes fenevad, amely egyszer csak bevonult a világba s még a kenyeret is kiszedte a kis ember szájából. A megyesíek nem gondoltak mondom erre, de mint a megriadt madarak bujtak össze s megérezték a fölöttük koválygó rabló madarat.

— A gép! A gép!

Aztán sirtak, vasvillára kaptak, káromkodtak s a kezüket tördelték. Egy darab országban meghalt a szűz munka, a becsület, kérges tenyerek munkája, hát miért ne sirtak volna?

A hat lovat pedig ráncigálta tovább a városi kocsis s egyre kurjongatott:

— Gyi te! Gyi! ...

G - a.

Budapest, december 5.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Klótdil tőhercegnő, a Fehér Kereszt-Egyesület új védnökéje, mint értesülünk, holnap délelőtt 11 órakor meglátogatja az egyesület tüzoltó-utcai lelencházát. — Gróf Apponyi Lajos, magyarországi udvarnagy, ma néhány napi tartózkodásra

Nagy-Apponyra utazott. — A dán trónörökös ma este Sopronból Bécsbe érkezett.

— A hetvenéves Tisza Kálmán. Tisza Kálmán hetvenedik születésnapjára a nagyváradiak nagy előkészületek tesznek. Mínt hogy Tisza Kálmán születésnapját a különféle életrajzok más és más napra teszik, kérdést intéztek hozzá, hogy melyik életrajz adata hiteles. Tisza Kálmán azt felelte, hogy születésnapja sem december 6-ikán, sem 10-ikén, hanem, mint a Sturm-éle almanach helyesen közli, december 16-ikán van.

— A hágai esküvő. A Timesnak jelentik Hágából, hogy Vilma királynő esküvőjének napját még nem tűzheték ki, mert előbb néhány formai kérdést kell elintézni. A fejedelmi házasságról szóló törvényjavaslatot ugyanis a törvényhozásnak is el kell fogadnia s a herceg naturalizálásába és a neki a civillistából fizetendő összeg nagyságába bele kell egyeznie. E szerint a civillistából — a királynőn kívül — az anya-királyné 150.000 forintot, a fiatal orániai herceg 18 éves koráig 100.000 forintot kap éventik. Ha ezt a javaslatot az alsóház elfogadja, a felsőháznak ratifikálnia kell és pedig még a karácsonykor bekövetkező elnapolás előtt. Az esküvő a hágai protestáns nagytemplomban lesz Flier udvari lelkésznek pontifikálása mellett.

— Vörösmarty emlékezete. Diszes közönség gyűlt össze ma délután a Katolikus Kőr dísztermében, a kör Vörösmarty-ünnepén. Az ünnepélyt az Operaház férfikara nyitotta meg a Himnusz elénekkelésével, Noseda Károly vezényelte mellett. Azután Pinter Kálmán alelnök mondott szépen átgondolt, tartalmas emlékbeszédet Vörösmartyról. Lakatos Gyula elszavalta a Szép Ilonkát, miközben Noseda Károly művészi telofogással játszotta Erney József melodramatikuss zenéjét. Majd dr. Sziklay János elszavalta Vörösmarty című nagyhatású költeményét és dr. Csapodi István beszámolt a kör gyűjtéséről, amely a Budapesti Napló gyűjtése után első alapja a Vörösmarty-szobornak. Az ünnepséget a Szózat fejezte be az operai férfikar gyönyörű előadásában.

Liptó-Szent-Miklósra is szépen ünnepelték meg Vörösmarty emlékét, ami a nemzetiségi vidéken elismerésreméltó jelenség. Közreműködtek Kossányi és Matuska megyei aljegyzők, Jobb Ella, Gortlath Margit, Holcsy Jolán, Boltszár Miklós és Kuz Ferike. Az előadásra jelen volt Szmeccsányi Arisztid főispán és a megye egész előkelősége.

— A két Vilmos. Kétszer járt az öreg Krüger német földön: először 1884-ben, másodízben pedig tegnapelőtt. Mind a két utazásának az volt a célja, hogy meglátogassa a német császárt. Tizenhat évvel ezelőt fogadta őt I. Vilmos, tegnapelőtt pedig visszautasította látogatását II. Vilmos. A két uralkodó két különböző korszakot jelent Németország történetében. Hogy mi köztük a különbség, megillusztrálja Krüger két utjának története, szépen egymás mellé állítva.

1884-ben Krügeri nagy szívességgel fogadta I. Vilmos császár. Az előbbi beszédére ez volt a császár válasza:

Nagyon örülök, hogy önben, elnök ur, Németországgal régi törzsi közösséggel egybekapcsoló állam képviseletét látom. Mindig nagyon érdeklődtem az ön államának fölvirágzása és fejlődése iránt s így annál jobban örülök, hogy most Németország és a transzvái köztársaság barátságos viszonyait szerződéseszeríten is ki akarják fejteni. Meg vagyok győződve, hogy Németország és Transzvái érintkezésének fejlődése fokozni fogja a két népokon nemzet barátságát és rokonszeresét. A magam részéről segíteni fogom a cél elérését.

Mikor Krüger tegnapelőtt Herbesthalban német földre lépett, táviratot küldött II. Vilmos császárnak, amelyben a császárt baráti érzéséről és tiszteletteljes hódolatáról értesítette.

Krüger erre a következő táviratot kapta Vilmos császár fődauarmesterétől:

A császár ő felsége nagyon sajnálja, hogy a már megtett intézkedések gátolják abban, hogy ez idő szerint elfogadják Krüger elnököt.

— Közjegyzők kongresszusa. A folyó évvel telik le a magyar közjegyzői intézmény működésének első huszonöt éve. A közjegyzői kar kongresszussal ünnepeli meg ezt a jubileumot. Tanácskoznai fognak az intézmény szervezeteinek hiányairól és bajairól, megbeszélnek az orvoslás módjait és tapasztalataikat megfelelő reformjavaslatokba foglalják. A közjegyzők december 8-án és 9-én délelőtt 10 órakor az új városház nagytermében tartják kongresszusukat. Az első napon ünnepi beszédekben ismertetik az intézmény történetét és másnap elintézik a kongresszus érdemleges feladatait. Az első napon vendégei lesznek a kongresszusnak az igazságügyminiszter, a kuria, a tábla, a törvényeszek, a fővárosi és pestmegyei árvaszékek és az ügyvédi kamara elnökei.

— Perzsa követünk kitüntetése. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli: O császári és apostoli királyi felsége, folyó évi november hónap 21-én kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy szászvárosi és tóti Eperjes Albert rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter a perzsa sah ő felsége által neki adományozott gyémántos arckép-diszjelvényt, neje, szászvárosi és tóti Eperjes Albertné, született

Oriola Armgard grófnő pedig a perzsa gyémántos Nisan Aftab-rendet elfogadhassa és viselhesse.

— Amije van. Csurgón szobrot akarnak állítani Csokonainak. A gimnázium tanári kara áll a mozgalom élén s ha nem is csurog, de cseppen innen-onnan az adomány a kegyeletes célra s valószínű, hogy ha lassan is, de eljut a szoborig a bizottság. A napokban érdekes ajándék érkezett a gimnáziumba. Egy szegény vidéki földműves egy nyulat küldött a szobor javára. Azt írta a levelében, hogy nem akar- ő se kimaradni azok közül, akik egy szemernyit lendítenek legalább a szobor ügyén s küldi a nyulat. Értékesítsék valahog. Egyebe nincs. Mindenki adja azt, amije van.

— A totalizátor a szegényeknek. Most ne legyen arról szó: üdvös-e a totalizátor intézménye, vagy sem? mert ma a szegények nagy pénzt kaptak a lóverseny részéről. A földművelési miniszter értesítette a fővárost, hogy az őszi lóversenyek alkalmával tett fogadási és bookmaker-díjakból a városi szegényalapot 67.329 korona 30 fillér illeti meg. A miniszter a szegények pénzét meg is küldte a városnak.

— Egy derék öreg ur. Némely dupla ablakokon át ma éjjel egy öreg ur röpül be a lakásokba. Az ablakok mögött tudniillik gyereknek kell lenni, olyan kis hívőnek, akik kegyesen megcsalni könnyű. Az öreg ur Mikulás apó, népszerű ur, annyira népszerű, hogy milliószámra forog közközén — csupa kicsi kézen — a szobra és pedig cukorból. A derék öreg ur a kis csizmákat, cipőcskéket keresi meg az apró ágyacsok előtt. Nem azért, mintha különösen érdekelné a bőripar, hanem mert úgy osztogatja el a cukorkáit, hogy a kis lábbelük, azután meg a kis szájak teljenek meg vele. Vele egy időben indul el a maga gyalogútos utjára a krampusz. Ez az ur viszont kilógó, vörös nyelvű csunya fráter, akinek a kezében virgács van. Az a hivatása, hogy ráijesszen a rossz gyereke. De hát én Istenem van-e a Mikulásban és a Krampuszban hívők között rossz gyerek?

— A módosi vadászterencsétlenség. A szentszentmártoni vadászterületen történt szerencsétlenség áldozata, Mihajlovits Mútin, mint Módosról írják, a nagybeskereki kórházban tegnap meghalt. A szerencsétlenül járt ember és családja iránt általános a részvétel a városban. Nikolajevits Istvan, aki a szerencsétlenség okozója volt, a szörnyű eset teljesen megtörte s a vadászaton, amikor Mihajlovits halálra sebesülten a földön fektött, ijedten kérte a járásbíró, aki szintén ott volt a társaságban, hogy zsandárokat ne hozasson, mert azoktól nagyon fél. Inuitky vizsgálóbíró még kihallgathatta Mihajlovits Mútin a kórházban, aki azt vallotta, hogy Nikolajevits célzott s szándékosan lött reá. A haldoklóknak még volt annyi ereje, hogy kezével megmutatta a vizsgálóbíróknak, hogy történt a szerencsétlenség.

— Krüger-utca. Páris városa maradandó emléket állít vendégének, az elbukott boer köztársaság elnökének. A tanács ugyanis legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a város egy újabban megnyílt és még névtelen utcáját Krüger utának kereszteli el. Krüger apó meg lehet elégedve. Pénzt, támogatást, segítséget ugyan hiába kért, de legalább kapott egy utcát. A leigázott boer vitézek bizonyára megindultan veszik majd hírl.

— A Vörösmarty-szobor alapja javára ma a Csáktornyai Kaszinó 10 koronát, F. M. Budapestről (Váci-körút 66.) 2 koronát küldött be hozzánk. Ez adományokkal gyűjtésünk eddigi eredménye 3333 korona 50 fillér.

Miskolc városa Vörösmarty szobrára 300 koronát szavazott meg s ez összeget közvetlenül a Magyar Általános Hitelbanknak már be is fizette.

— A népszámlálás. Az országos statisztikai hivatalba mostanában tömegesen érkeznek kérvények és levelbeli tudósítások, mindmennyi abban a reményben, hogy a népszámlálás anyagának feldolgozásánál alkalmazást találjanak a kérvényezők. A statisztikai hivatal igazgatója figyelmezteti az érdeklődőket, hogy a népszámlálási tömegmunka legjobb esetben csak 1901. március második telében kezdődhetik meg; akik tehát alkalmazást keresnek, kérvényeiket csak lebrár második felében nyújtsák be. Tájékoztásul megjegyzni azonban már most, hogy a hivatalban teljesítő munkálatokhoz csak a legutóbbi népszámlálásban, vagy a statisztikai hivatal egyéb nagyobb munkálataiban már résztvevő gyakorlati egyének fognak alkalmazást nyerni, az ottani munkában pedig csak állami tisztviselők részesednek.

— Egy iskolaszolga ünneplése. A belvárosi leányiskola nagytermében ma szép ünnepély folyt le. Az intézet szolgájának, Sipőcz Ferencnek, ötven éves jubileumát ünnepelték meg az intézet tanárai és növendékei. Hahoty Sándor igazgató szép beszéd kíséretében nyújtotta át az ünnepeltnek az iskola értékes ajándékát. Az ünnep folytatása a belvárosi Csiga-udvarban volt, ahol a Vörösmarty-asztaltársaság gyűjtéséből 8 szegénysorsos iskolás gyermeket láttak el téli ruhával.

— **Botrány egy iskolában.** Sajnálatos botrány történt ma délután a dohány-utcaiban lévő elemi iskolában. Egy vasuti altiszt a tanteremben neki rohant a tanítónak s a gyermekek előtt megverte, azután pedig kést rántott rá, de szerencsére a gyermekek segélykiáltására besiető szolgák elhárították a nagy veszedelmet. Az említett iskola II-ik b. osztályába jár *Bozsány József* vasuti altisztné fia is. A kis fiu eleven természetű gyerek s a szülők maguk megkérték tanítóját, *Bartalus* Endrét, hogy kissé szigorúbban bánjon a gyermekkel. Ma délután a kis Bozsány-gyerek otthon fejtette a könyveit. A tanító ezért megpirongatta, majd hazaküldte a gyereket, hogy hozza el hazulról a könyveket; távozása közben pedig tréfásan nyakon legyintette a fiút.

— Azután máskor ne hagyj otthon a könyveidet!

A kis fiu hazament s a tanító tovább foglalkozott a többi gyermekekkel. Egyszerre csak kinyílt a terem ajtaja s felült ábrázattal *Bozsány József* vasuti altiszt lépett be rajta.

— Maga merre az én fiamat megverni?

Ezzel nekirohant *Bartalus* Endrénak, és mielőtt még a tanító e szokatlan fellépésre válaszolhatott volna, ott a tanteremben, a *gyerekek előtt hatalmasan arculütötte*. A tanító védekezett a támadással szemben, mire *Bozsány József* kést rántott elő s azzal rohant neki a tanítónak. A sok apró gyermek ijedten menekült és segítségért kiabált. Az iskolaszolgák meghallották a nagy lármát és hanyathomok szaladtak be a terembe. Eppen idejében még arra, hogy *Bozsány* vérengzését megakadályozzák. A feldühödött embert lefogták a szolgák és eltávolították az iskolából. A megbántott tanító az esetről rögtön jelentést tett felesleges hatóságának, amely a vizsgálatot megindította az ügyben.

— **Sikkasztással vádolt exminiszter.** Mint *Belgrád*-ból táviratozzák, legközelebb megtartják a végtárgyalást *Genecis*, a Györgyevics-kabinet volt belügyminisztere ellen, akit hivatalos pénzek elcsikkasztásával vádolnak. *Genecis* maga teljesen alaptalanak mondja a vádat és a vád motívumának jellemzésére elmondta, hogy ez év augusztus havában, mikor a sajtóban először hangzott el ez a vádaskodás, Abbáziából levelet írt *Sándor* királynak, amelyben megkérte, hogy ezt a gyanúsítást, amelynek alapatlanságáról a királynak tudomása van, hivatalosan cáfoltsa meg. Minthogy azonban *Genecis* ezen az uton elégtételt nem kapott, kénytelen volt a külföldi lapokhoz fordulni és nyilatkozatot közzéadni. Hogy azonban Szerbiában is, ahol nyilatkozatát nem volt szabad közzétenni, elégtételt kapjon, barátainak intelmei ellenére önként visszatért Szerbiába, ahol letartóztatták, mielőtt kihallgatták volna.

— **Réjane asszony ideája.** Megemlékeztünk annak idején a gyűjtésről, amelyet Réjane asszony, a franciák ünnepelt művésznője indított *Boldog pereck* címen a Figaróban. A mozgalom eredményéről mai számúban végleges kimutatást közöl a *Figaro*. Alig két hét alatt *üzenathatár* frank gyűlt össze a művésznőék javára. Nálunk ma délután temettek el egy nagyon kedvelt művészszenyit, aki még nagy bajában is, mikor már gyötörte a halálos baj, azon volt, hogy megnevetesse az ő kedves publikumát. *Csatai* Zsófi őt árvát hagyott itt, szomorú bizonytalan sorsra; vajjon azok, akik annyit kacagtak az anyamókaín, megindulnak-e majd az árvái zokogásán?

— **Elfogatás a királyi palotában.** *Brüsszel*-ből jelentik, hogy a rendőrség tegnap este a királyi palotában letartóztatott egy embert, akit azzal az ürügygel, hogy a gázvezetéken akar valamit javítani, belopózott a palotába. A vizsgálatot megindították.

— **Öngyilkosság egy affér miatt.** *Fortoul* francia ezredesnek, mint *Páris*-ből írják, affére támadt egy kereskedővel. Minthogy az incidensnek az ezredes excentrikus viselkedése volt az okozója, fölöttes tábornoka néhány napi szoba áristománai büntette. A tiszt az ítélet kibírdetése után szolgálati revolverével jobb szemén át golyóit röpített agyába. A szerencsétlen tiszt irtóztos szenvedések után lehelte ki lelkét. *Fortoul* kitűnő katona volt, s már az 1870-iki háborúban kitüntette magát, később parancsnoka volt az algéri tüzércsapatoknak, s ott egy ízben revolverrel megsebezte magát. Ettől agyhártyagyulladását kapott, amelynek következményeképp ideges, excentrikus, sőt néha buskomor lett.

— **Letartóztatott kereskedő.** *Nagyvárad*-ról jelentik, hogy *Róth* A. Gyula ottani divatárkereskedő család és sikkasztás büntette miatt letartóztatott. A bünvádi eljárás folyamában van a csödbe jutott *Arányi és Róth* cég tagjai ellen is, akiket azzal vádolnak, hogy hitelbe vásárolt árukat átcsémpézték *Róth* A. Gyula üzletébe. A városszerző ismert kereskedők ügye általános kínos feltűnést kelt.

— **Nagy bukás Bécsben.** *Bécs*-ből jelentik, hogy *Graniachstatten* és *Witte* udvari aranyművesek 150.000 korona passzívával megszüntették a fizetéseiket.

— **Ellopott gyermekek.** *Domonkos* Lajos cipész, akinek a *Teréz-kört* 32-ik szám alatt van az üzlete, ma három gyermekének eltűnéséről tett jelentést a rendőrségnek. Két kis leánya, *Ilona*, aki hét éves mult és a hat éves *Margit* az érsek utcai elemi iskolába járnak, a négy esztendő *Lajos* pedig ovodába járt. Mindennap az inasgyerek kísérte el őket az iskolába s ugyancsak ő ment értük dél felé. Ma is így történt. Az inas előbb a kis *Lajost* hozta el az ovodából s vele együtt ment a két leányért az Érsek-utca. A leányokat már az iskola előtt találta, egy idegen, cselédforma nő társaságában, akit a leánykák néminek hívtak s ezzel együtt mentek haza elé. Az inasgyerek kissé előre ment s mint egyébkor, most is az üzletbe ment be, otthagyva a gyerekeket, akik rendszeren maguk mentek fel a lakásba. Később derült ki csak, hogy a három gyermeket az ismeretlen nő elcsalta magával. A kérésbeesett szülők jelentést tettek a dologról a rendőrségnek, a három kis gyermek azonban még éjfélig nem került meg. A gyanu egy elbocsátott cselédleányra irányul, aki valószínűleg bosszúból csalta el magával a gyermekeket.

— **Dobozó és kegyelet.** Megütik a dobot nemsokára egy ősi magyar birtok felett. December 12-én kerül árverésre a fehéregyházi birtok, a *Hallerék* ősi fészke, a várszerű kastéllyal együtt. Az osztrák-magyar bank és egy százföldi bank az első sorban érdekeltek az árverésnél. Egy kolozsvári lap értesülése szerint az árverésen a kormány is résztvesz, mert az a terv, hogy telepítési célokra ezt a birtokot is megveszik a már megvett szomszédos területek mellé. A *Haller* birtokon van tudvalevőleg *Petőfi* sírja s vele együtt alusza örök álmát az a sok hős, akik 1849. július 31-én az oroszokkal vívott idáz tusa után estek. A *Haller* Louise grófnő által a nemzetnek adományozott területet kegyeletben tartása iránt, a telekkönyvi hatóságoknál a lépéseket a segésvári szoborbizottság közelebről megette. Elismerés illeti a hitelezőket, hogy minden teher alól földoldották a nemzetnek jutó eme szent földeket.

— **Az öngyilkos közigazgatási bíró.** *Iosvai Bornemissa* Bertalan közigazgatási bírót, aki tegnap töbe lötte magát, ma helyezték ravatalra az *Üllői* ut 91. szám alatt lévő lakásán. Temetése holnap délután fél három órakor lesz a kerepesi-úti temetőben. Az özvegynek sokan fejezték ki részvétüket közöttük *Wekerle* Sándor, a közigazgatási bíróság elnöke és bírótársai kivétel nélkül.

— **A szállítók loval.** Az Országos Állatvédő Egyesület él és derekasan működik. Ma például arra kérte a tanácsot, hogy az építő-anyagok fuvarozására kötött szerződésekből mondja ki, hogy a szállító az állatait jól táplálja s hogy az állatokat a szállításkor kímélje. Csak meg legyen a kellő ellenőrzés is, ha már ilyen neves célszatu pontok kerülnek bele a rideg szerződésekké.

— **Összegett csecsemő.** Borzalmas szerencsétlenség történt ma estelel a Szűvetség-utca 42-ik számú házban. Itt az első emeleten lakik *Deusch* Imre postaszolga feleségével és három kis gyermekével. *Deusch* né ma estelel elszaladt a tisztviselő fogvasztási szövetkezetébe, míg három gyermekét otthon hagyta rájuk zárva az atót. A legkisebb leányka még csak kilenc hetes volt, ezt pólyástul a konyhaszálra tette *Deusch*. A kis gyermek felett lógott az égő lámpa, amelyvel a legnagyobb gyermek játszott kezdett. A lámpa férelleibben sz az égő petroleum az asztalon lévő csecsemőre csepegett. Mire *Deusch* hazaérkezett, a kis csecsemő teljesen összeégett. A másik két gyermeknek nem történt semmi baja. A rendőrség megindította a dologban a vizsgálatot.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** A nyár-utcai Hungária fürdőben ma reggel egy 35-40 év körüli, uriasan öltözött férfi löbe lötte magát s azonnal meghalt. A kórházi előjárásnak levelet hagyott hátra, amelyben azt kéri, hogy gyermekeiről gondoskodják s helyezze el őket valamelyik árvaházba. A levele végére csak ennyit írt:

Tisztelettel *Wiener Adolf*.

A rendőrség most kutatja, hogy ki volt az öngyilkos.

— **A Flumei Kávébehozatali Társaság** felkéri t. olvasóinkat, hogy kegyeskedjenek kávészükségletüket minél előbb náluk megrendelni, mert december havában óriási a postai szállítás és a most bevezetett s karácsonyi ajándéknak nagyon alkalmas kávécsomagokból csak néhány ezer van készletben.

— **A korsolyapályák és a Telefon Hirmondói** A té beállítvá érdekes és hasznos utással kedveskedik előfizetőinek a Telefon Hirmondó. A jégsport kedvelői ugyanis az időjárás szeleskedésére miatt gyakran nem tudhatják, vajjon nyitva van-e a jégpályák. A táblák, melyek ezt jeleznék, vagy távolosnak, vagy a legújabb intézkedés még nem mutatják. A Telefon Hirmondó, mely hivatalos tudósítja a *Budapesti, budai, állathéri, tiszteletdíj és tatterszálló jégpályáknak*, naponta háromszor, u. m. délelőtt 9 óra 30 és 11 óra 15, valamint d. u. 3 óra 15 percek mindennap közli a jégpályák állapotát s egyéb rávonatköz híreket.

(x) **Egyenruhák**, díszöltönyök és libériák, olasz vivőzserk igen olcsón kaphatók *Tiller* Mór és Társa es. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányu posztó *bokavédőimet* (gamaszi). Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész* Pál divataruházában, Kerepesi-út 44. sz., a Népszínház szomszédában. Eladás nagyban is.

(x) **Esernyők** feltűnő olcsón *Détschynél, József-tér*.

(x) **Könyvedvelőknek** és mindazoknak, kik a közeleddi ünnepekre valóban szép és nagybecsű műveket *mérsékelt áron* vásárolni akarnak, szives figyelmükbe ajánljuk a jó hírű *Ráth* Mór-féle könyvkereskedésnek lapunk mai számában közzétett hirdetését.

A szent civilizáció apostolai.

Budapest, december 5.

Szégvénye Németországnak az a vad barbarizmus, amelylyen *Waldsee* katonái pusztítják *Khinát* és kardélre hánynak minden élő lelkét, amelyre csak embervadászatuk közben bukkannak. Német katonák, akiket egyszer a szent civilizáció apostolainak mondott valamely császár, nagy jó kedvvel írogatják haza véres bűntetteiket. Ezeket a leveleket *hun-leveleknek* keresztelték el Németországban. Ime, néhány épületes szemelvény, különböző német lapok nyomán:

A *Saalfeider Kreisblatt* egy levélből ezt a részt közli:

— Szeptember 11-én nagy esatánk volt *Liang-Hszian*-Hszienben, amely óriás falakkal van körülvéve, de melyet mi öt óra alatt rohammal el oglaltunk. Mindenkit lemeszároltunk, aki kezünk ügyébe került és nem kíméltünk sem asszonyt, sem gyermeket. Estelel felgyújtottuk az egész várost. Szeptember 11-ike volt a legvéresebb nap, amelyet eddig *Khinában* láttam. Ezen a napon inkább *henteshez hasonlítottam*, mint német katonához. *Khina* most valóságos temető. Örvendek, hogy nincs nagyon messze már a hazatérés és ha a jó isten akarja, hazámat már májusban viszontláthatom.

A *Würzburger General-Anzeiger* egy *Pekingben* szeptember 29-én kelteztet levelet közöl:

Mindent összelövtünk és elpusztítottunk. A falvakat löperesztük, nincs az egész környéken ép ház. A holt khinaiak temetetlenül hevernek mindenfelé. A *Peiho*-olyón százával uszik a holtest. A víz valóságilag zsirus a rothadó holtestektől és az ember még örvend, hogy ilyen vizet is itat... *Egész nap rablunk, gyilkolunk és fosztogatunk* *Rossz* szmben vagyok. Két hete folyton vér és megint vér... Aki a kezünkbe kerül, vége. Mindenkit lemeszárunk.

A berlini *Vorwaerts* leveléből e sorokat közöljük:

Itt *Pekingben*, ha valamire szükségünk van, egyszerűen begyűnk valamelyik még lakott háza és elviszünk mindent a khinaiak orra elé. Így teszünk mindennel s ha valamelyik khinai megmukkan, elverjük.

A *Nürnbergi Anzeiger* katonája pedig fől-sóhajt:

Ah, be szép volt mindez! Mindenkit leszur-tunk, mindent fölperesztünk. *Dühömet nem fékeztem* ám! Ugy szurtam keresztül a mihasznákat, hogy a szurony a hátán bukkant ki. *Olyan mulatságos az!*

Németországot némi sikerral utánozza ezen a téren — *Franciaország* is. Élénk emlékezetében lehet még mindenkinek ez az idestova egy esztendője lejtésdótt borzalmas dráma, amelynek *Voulet* és *Chanoine* francia kapitányok voltak hősei, akik Afrikában annyira kegyetlenkedtek a bennszülöttekkel, hogy a kormány kénytelen volt utánuk küldeni *Klobb* alezredest és *Magnier* hadnagyot. A kegyetlen tisztek azonban az alezredest meggyilkolták és a hadnagyot is megsebeztek. Utóbb azonban maguk is áldozatul estek saját katonáiknak. *Vigne* képviselő az afrikai kegyetlenkedések dolgában meginterpellálta a kormányt. Ennek során olyan borzalmas részleteket mondott el, hogy a kamara minden tagjának háta borsódzott bele.

— Igazságosság és védelmet követelnek — mondotta *Vigne* — a szerencsétlen négerek számára. A *Voulet-Chanoine*-féle borzalmas eset szinte szükséges volt azért, hogy lelepleződjének a mi hódításaink és gyarmatosításaink körülményei. *Voulet* kapitány küldetése kezdetben tisztán békés természetű volt. *Fonocau-Lamyval* egyetemben csak azt a területet kellett volna kikéneítenie, amely a *Csád* té környékén Franciaország érdekébe tartozott s ott a bennszülöttekkel kereskedelmi összeköttetésbe lépni. Es ennek a békés kikéneíetésnek minden állomását vérengzéssel jölelték. Itt vannak egyes szemelvényei *Martinel* katonarvosnak és *Delaunay* hadnagyának. *Voulet* eltávozta után 48 órával olyan irtóztos hullaszag áradt ki az

elhagyott táborból, hogy csak távolról nézheték a cserjésben a halottakat, közelből meg sem számílhatták azokat. 1899. évi január 8-án *Voulet* kémei egy négyet fogtak el, akik rá akartak kényszeríteni, hogy vezetőjük legyen. Hasztalan szabdozott, hogy nem ismeri a kelet felé vezető utat: *Voulet* elé hurcolták, aki *habozás nélkül lefejeztette*.

A következő éjszakán *Voulet* elfoglalt egy szomszédos falut és foglyul ejtett 80 asszonyt, 250 gyermeket, 500 lábas jószágot s mikor másnap reggel a falu lakói vissza akarták tölteni a zsákmányt, 20 asszonyt és 60 gyermeket *mészároltatott* le. Egy néger katonája *emmel a vérengzésnél 124 tollentőt lőtt ki*; ezt tüstént fölbölvette a *puskapor pazarlásáért*. Január 13-án pedig *felgyújtotta Sansaneusa városát, melynek 10,000 lakosa volt*.

Másnap 6 katoná üldözőbe vett egy benschülöttet, aki menekülte közben egyiket megsebezte nyílával, mire azok visszafordultak. *Chanoine* ezt megtudva, *még asnap fölbölvette valamennyit*.

Ugyanaz nap *perrá égtek egy falut*. A hónap 17-én egy őrsapat két foglyot kísért *Voulet* elé. *Kérdés nélkül lelövette őket*. A katonák *egy csomó frissen levágott kezét is hozták neki*. E szokást *Chanoine* spáhijai vezették be. A hónap 24-én *Chanoine* néhány támadót vett üldözőbe, mely alkalommal egy szomszédos falu néhány lakosával találkozott. *Tízet meglövelt közülük és fejüket rudakra tűzte*. Teherhordóknak azokat hajtották el, a kikkel éppen találkoztak. Ha valamelyik kimerülve összeroskadott, *akkor lavágták a fejét*. Némelyiket az őrmester lötte le pisztolyával, aki egy ízben így szólt:

— Különös, hogy a golyó csak egy kis lyukat csinál, vért sem lehetett látni és a kököl mégis hanyatt esik.

Egyzben egyetlen faluban 8000 embert fogtak el, kik közül 1000-et *lemészároltak*.

Vigné hasonló borzalmasságokat beszélt el a francia Súdánból, ahol a rabszolgakereskedelem virágzik és elkére kötötte a kamarának, hogy a meghódított benschülöttet iránt igazságot és irgalmat gyakoroljon.

FŐVÁROS.

(*) **Budgetvita a városüzem.** A székesfőváros közgyűlése ma délután folytatta a jövő évi költség-előirányzat tárgyalását, *Márkus József* főpolgármester elnöklése alatt. Ma az első szónok *Gelléri Mór* volt, aki ezuttal először mondott nagyobb szabású beszédet a városüzemről. Már szimpatikus fellépésével tiszteletet kellett maga iránt, de higgadt, tartalmas fejtegetései is megérdemelték az általános figyelmet, amelyben részülvén *Gelléri* az iparfejlesztés terén kifejtett munkálkodásának lelkesedését vitte bele a vitába és csak ipari és kereskedelmi szempontokból világította meg tárgyát.

Elítélte azt az eljárást, hogy a költségvetésben végeztet törések legnagyobb része az ipar és kereskedelem hátrányára történik. Nincs ez összbangzásban a magyar ipar támogatását hangoztató jelszól, amely a polgármester beszédében is kifejezést talált. Ha a magyar ipart támogatni akarjuk, akkor foglalkoztatni kell. Maga a törvény is azt kívánja meg, hogy a főváros jövedelmeinek legalább 50 százaléka közmunkákra fordíttassék. Igyekeznünk kell, hogy a tarifa-politikánkat megjavítsuk. Ma igen sok áruccik olcsóbban megy a külföldre, vagy onnan hozzánk, ha a fiúme-budapesti vonalat elkerüljük. Főlemliti, hogy nálunk a hatóságok nemhogy elő nem mozdítják a kereskedők és iparosok érdekeit, sőt akadályokat gördítenek eléjük. A IV. kerületi előjárásról több kereskedőt érzékenyen megbüntettek olyan kicsinyes okokból, amelyekre ügyet sem kellett volna vetnie; mert hiszen a reklámszámítás ha tisztességes keretekben mozog, egyik elítelt eleme az üzletnek. Kéri a polgármestert, vegye pártosságába e tekintetben is az ipar és a kereskedelmet, mert ez az a forrás, amelyből a székesfőváros háztartása — jó viszonyok mellett — a legbőségesebben meríthet.

Dezsényi József a tisztviselői létszám redukálását kívánja és hibáztatja, hogy a vízvezeték építkezések címén pótlékokat osztottak szét.

Vássonny Vilmos figyelmes hallgatóság előtt fejtegette álláspontját nagy szónoki tehetséggel támadva a kerületi kikk-uraltat. Helytelenül, hogy a tanácsot választói jóváhagyás igen sok hibával, pedig ez a helyzet tudatos ignorálása, mert hiszen tudja mindenki, hogy a tanács mennyire befolyásolva van a kerület hatálmásaitól. Helytelen az, hogy a főváros a szegény milliomosokkal és szegény vállalkozókkal szemben sohasem volt olyan erélyes, mint a szegény diákokkal szemben. (Tetszés.)

A közgyűlés csak arra való, hogy ott proklamálja azt, amit a kerületben már eldöntöttek. A maga részéről különben, amint nem retten meg a kormányt a főváros ellen való mennydörgésétől, épp úgy nem veszi sokba a közgyűlést a kormány ellen történő időleges dörgésért. (Emléneberg Salamon közbeiktál: De mi komolyan vesszük!)

Vássonny Vilmos: Nem vehetem sokba, mert hogy csak egyet említek a mindenkorai kormány-elnökeinket csakis az mentette meg a fővárosi diszpolgári rangjától, hogy nem voltak elég ideig a miniszterelnök székében. (Derűltség.)

Sajnálatos dolog, hogy a főváros polgársága semmiféle nagy jogokat sem tud kivívni a kormány ellen szemben. Kívánja, hogy a főváros összes igaz jogait igyekezze a törvényhatóság érvényesíteni, még pedig a valódi demokrácia követelményeire képest. Erre pedig igen nagy szükség van, — így fejezte be a szavait — amidőn azt látjuk, hogy a történelmi nemesség, bizonyos más elemekkel szövetségbe, reakcionárius törekvésekkel van eltolva.

A főváros polgárainak az igazi demokrácia zászlaja alatt kell küzdeniük. (Eljénzés.) Eltagadja általánosságban a költségelőirányzatot.

Még többen voltak *Jóirra* a szólásra, azonban *Tenczer Pál* és *Kasics Péter* kivételével mindannyian töröltették a nevüket. Minthogy pedig *Kasics Péter* ma nem akarta elmondani a beszédét holnap *Tenczer Pál* és a legujabban főbírátkozott *Heltni Ferenc* is beszélni fog.

(*) **Revizorky-tér a Józsefvárosban.** A fővárosnak egyik régi híres utcája a napokban nevet cserélt, ha nem is egész hosszúságában, de egy részében. A József-utca eljéit, ahol a Wenckheim, Károlyi, Róvay és egyéb főúri paloták vannak, *Revizorky-utca* névű, a kis teret pedig, ahová a Szentkirályi-utca torkollik, *Revizorky-ternek* nevezték el. Az új jelző-táblákat már ki is szögezték.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Filharmoniai hangverseny.** Ma tartották meg derék filharmonikusaink a *Vigadóban* III. hangversenyüket vendég-dirigens vezénylete alatt. *Márkus Dezső*, aki mint a prágai *Königlich deutsches Landestheater* első karnagya lépett föl ma este legelső zenei testületünk dobogójára, jól ismerik Budapestet, mint a *Népszínház*, majd az *Operaház* volt karmesterét és mint nem egy népszerű nótá komponistáját. Ennek a kiváló tehetségnek mindig szép jövőt jósoltak és, amikor két esztendő előtt a szerenéses kezű *Neumann Angelo*, a starok Kolumbusza, szerződtette, szinte biztosnak tetszett gyorsan emelkedő karrierje. Prágában nagyon gyorsan érvényesült a fiatal magyar muzsikust, aki nagy sikerrel dirigálta el a zenei műveltségnek ebben a klasszikus városában a Wagner-, majd a Mozart-ciklust. Ma este pedig filharmoniai társaságunk vezényelőjává tartva kezében, bizonyította be, hogy tehetsége nagyot fejlődött, amióta Budapestről eltávozott. A műsor, amelyet végig dirigált, nem volt úgy összeállítva, hogy olcsó és könnyű effektusokhoz segített volna. Nem hallottunk lármás modern kompozíciókat, amelyek már a hatásra vannak fölépítve és a külső sikert szinte odaviszik a zeneszélre, — hanem *Mendelssohn*-, *Grieg*-, *Schubert*-féle darabokat, amelyek egész muzsikust, becsületet tudást és benső művészetet kívánnak. Annál többre kell értékelni azt a külsőleg is tisztességes sikert, amelyet *Márkus Dezső* ma este aratott. A művet *Grieg*: *Őszszel* című hangverseny-nyitánya vezette be és hangjainál mélabusan gondoltunk Észak nagy zeneköltőjére, aki az utolsó hírek szerint ott a tálóban haladoklik. A nyitány, amely a mai műsor egyik újdonsága volt, nem tartozik a mester műremeikei közé, szerkezete laza, hiányzik belőle a művészi egység és az a irapszám architektúra, amely nélkül igazi *Grieget* el se tudunk képzelni. Mintha az ember valami muzsikális skuceknyívben lapozna, amely teie van odavetett ősi hangulatokkal, — ködös borongással, mélabus halálgondolatokkal, vadászkiáltással, szüreti örömmel, bearanyozott, szelíd enyészettel. Filharmonikusaink nagy művészetet festettek meg a váltakozó ősi hangulatképekben. A műsor második (magyar) újdonsága *Bloch József*: *Magyar rapszódija* volt, amelyet kéziratból játszottak. Szerzője a magyar muzsikuskok gothai almanachjában előkelő helyen szerepel és mint ekezetű zenész, zene-pedagógus és komponista egyaránt örvend az elismerésnek, úgy nálunk, mint a külföldön. Magyar rapszódija ismert népdal-motívumokból épült és úgy látszik, szándékosan kerülte ezuttal, hogy a maga dallam-invenciójának forrásából merítsen. Mintha csak alkalmat keresett volna, hogy imponáló tudását és zenekari hatalmát kimutassa! Tele tüzzel, erővel, lendülettel nő meg hatalmas viharrá ez a rapszódia, amelynek effektusa el nem maradhat. Becsület, intenzív taps szóította többször is kiváló szerzőjét ki a dobogóra, a közönség elé. Végül *Mendelssohn* ismert a-moll szimfóniáját, a poétikus, mélyeséges skót szimfóniát adták elő, amelyet mindig gyönyörűséggel hallgatunk. — A mai est vendégvirtuóza *d'Albert* volt, aki ezuttal *Schubert-Liszt Vándor ábrándját* játszotta a filharmonikusok kísérete mellett. A klasszikus zongorajáték fejlődését ma is lelkesen ünnepele a közönség, amelynek tapsait a bőkezű művész a *Souvenir de Vienneval* és *Schubert: Improptujával* hálálta meg; ez utóbbit *d'Albert* a rendesenél gyorsabb tempóban játszotta. — Minden egyes számot *Márkus Dezső* dirigált, akiben igazi, hivatott dirigens talentumot láttunk. Tele van erővel, erélyvel és lobogó temperamentummal, amelynek hevéit talán még nem idékezi az önmérséklét tudatosságával, — de se baj: ez az az erjedő must, amelyből kiforr a színbor! A

tudó muzsikust finomult zeneséssel stilszerűen tolmácsol és biztos erővel ura a zenekarnak. Sikere nem közönséges volt és szinté.

(G—ly).

** **A pálinka a Vigaszínházban.** A *Vigaszínház*, mint értesülünk, ennek az évadnak a végére érdekes repizt tervez. A színház ugyanis fel akarja eleveníteni *Zola* híres darabját, *A pálinkát*, amelyet már közel két évtized óta nem adtak elő. A dráma híres főszerepét, *Coupeau-t*, legutoljára a *Nemzeti Színház* halhatatlan emlékü művésze, *Halmi Imre* játszotta mint vendég, a *Népszínház* színpadán. A *Vigaszínház* tervezett, érdekes repizébe *Hegecs Gyulán*ak szánták a nagy művészi feladatot, hogy *Coupeau*t eljátszsa.

** **Magyar Színház.** A *Mikádó* ma esti előadását egy fiatal vendégművésznek, *Fenyvessy Margitnak* hirtelen beugrása tette lehetővé, aki az előadás előtt megbetegedett *Margó* Zelma helyett *Katinka* szerepét próba nélkül eljátszotta és pedig jelentős sikerrel. Meleg csengésű és minden fekvésben gondosan kiegészített, ritka mély alt-hangját kitünő énektudással jutata érvényre s érzéstelt előadása. Elnyűs színpadi alakja és közvetlenül élénk játéka nyílt színen is többször tapra ragadta a házat teljesen megtöltő közönséget. Az előadás főkéssége egyébként ma is *Ledófszky Gizella* énekes és játékaiban egyként tökéletes *Nanki-Poorja* volt, aki mellett *Fenyvessy Margittal* együtt *Szozer Ilona*, *Sziklai, Boross* és *Givéth* (az új mikádó) is többször jelent meg a függöny előtt.

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** A *Nemzeti Színház* igazgatósága, *Bródy Sándor* *Höfcherke* című színművének a bemutatóját január hó 11-ikére tűzi ki. — Az *Ember tragédiája* holnap, csütörtöki előadásra két órákor kezdődik. — A kettős ünnepen két délutáni előadás lesz mérsékelt helyárral. Szombaton délután a *Rómeó és Júlia* kerül színpadra, vasárnap délután pedig megismétli a színház a *Vörösmarty-ünnepe*t, az első előadás teljes programjával. Ez előadás jövedelmének tíz százalékát a *Nemzeti Színház* a *Vörösmarty-szoo*orlapra ajánlotta fel.

** **Az Operaházban** holnap, csütörtökön *Carmen* kerül színpadra. A címszerep *Ábrányiné W. Margit* énekl. aki ez alkalommal lép fel először, mint visszacszerződött tag.

** **A Népszínház premierje.** A *Népszínházban* pénteken kerül bemutatásra ifj. *Bokor Józsefnek* *Nap-fogyatkozás* című bohózat. eredeti operettje. Az újdonságnak holnap délelőtre kitűzött jelmezés előadásra, *Hegyi Aranka* gyöngékedése miatt elmarad. A ma tartott házi előadás a darabnak számos ballet-táncos és evolúciójai ugyszintén az énekszámok mind sikerültek bizonyultak.

** **Sauer jubliaris hangversenye.** December 17-én lesz éppen tíz éve, hogy *Sauer* Emil először jött Budapestre s mindjárt első hangversenyevel meghódította a budapesti közönséget. Azóta huszonegy hangversenyt rendezett, egyre növekvő sikerrel s valóságoslag el lehet mondani, hogy a budapesti közönségnek *Sauer* a legkedveltebb zongoraművésze. Első diadalának tizedik év.orduló napján, december 17-én, huszonegyszer lép most *Sauer* a budapesti közönség elé s e jubliaris hangversenynek tiszta jövedelmét a *Budapesti Újságírók Egyesülete* segítő-alapjának ajánlotta föl. Ez alkalommal *Sauer* két oly művet fog előadni, amelyek Budapestet még sohasem játszott: *Beethoven* legnagyobb szabású zongora-kompozícióját, az *Es-dur* koncertet és saját szerzeményű új *E moll* zongora-versenyt, melyet eddig Európa legnagyobb városában óriási sikerrel adott elő. A két hatalmas művet *Sauer* a *M. Kir. Operaház* zenekarnak kíséretével fogja előadni; szóval *Sauer*nek ez lesz Budapestben az első zenekari hangversenye. Jegyek a jubliaris hangversenyre 10, 8, 6, 4 és 2 koronával *Méry Béla* zenemű kereskedésében (Ándrássy-ut 12. sz.) kaphatók.

** **Hírek a Népszínházról.** A *Népszínház*, mint értesülünk, legközelebb elő fogja adni *A modell* című operettet, amely már hosszabb idő óta vár a *Népszínház*nál előadásra. — Holnap, csütörtökön este *Gerő Károly* *Asszonyháborúja* kerül színpadra *Blaha Lujza* asszonyval, *Amon Margittal*, *Fedák Sárival*, *Krecsányi Saroltával*, *Viadornéval* és *Izsbóval* a női szerepekben.

** **Eltalazott hangverseny.** *Burmester Willy* hegedűművész december 12-ére hirdetett szóló hangversenyt január 9-ére kénytelen elhalasztani, miután bal kezén könnyű izomgyulladás támadt, amelynek gyógyítására *Dollinger* tanár két heti teljesen pihenést rendelt. Az eddig váltott jegyek természetesen érvényben maradnak.

** **A Magyar Színház eredeti operettje.** A *Magyar Színházban* ma délelőtt volt *Mader Raoul* és *Pásztor Árpád* *Prímadonnák* című háromfelvonásos, eredeti, új operettjének o.vaspróba. A újdonság a színház legkiválóbb erőit foglalkoztatja s a többi között játszaui tognak benne: *Szozer Ilonka*, *Margó Zelma*, *Sziklai, Ráthonyi* és *Beöthy*. Az igazgatóság *Parisban* rendelte meg a jelmezek rajzait s az operett zenéjének igényeire képest kibővít a zenekart. A *mikádó* nagy sikere következtében az újdonság december utolján, vagy január elején kerül színpadra.

Uránia-Színház. A XIX. század harmadik előadása, mint az előző két előadás, óriási lelkesedéssel került színe ma az Urániában. A második felvonás, melyben a szabadságharc jelenetét tárja elénk *Pekár Gyula*, szinte tüntető tapsvirágok között a nézőtérben. Az *Uránia* e nagy sikerű darabja előreláthatólag hosszú ideig fog műsoron maradni és sok telt házat fog hozni.

Igazgatói változás az An der Wien-színház-nál. Bécsi művészkörökben az a hír van elterjedve, hogy az *An der Wien*-színháznál a legközelebbi időben igazgatói változás áll be. *Langhammer* igazgató visszalép állásától s utóda — *Givardi* lesz.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondó-ban. Ma, csütörtökön délután 5 órakor, mint minden héten rendszeren, gyermekhangversenyt rendez a Telefon Hírmondó. A közreműködők névsora a következő: *Asztaller Irma, Vendei Ferencné, Vidor Laura* úrnők és az Operaház női kara, *Gyöngyi Izso és Odry Zsuzsanna* urak. — Este a Telefon Hírmondó a nagy. kir. Operaházban színikörrel *Carmen* operát fogja közvetíteni az előfizetők szórakoztatására. Az opera után a rendes esti felolvasás következik, majd még *Zöldi Marci* cigánybandájának a muzsikája lesz hallható 11 óráig a Hírmondó kagylóin keresztül.

Csatai Zsófi temetése.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, december 5.

Örök nyugvóhelyén pihen immár a vidámság egyik leghivatottabb művésznője: *Csatai Zsófi*. S a mikor nyugvóhelyére kellett kísérni, eljöttek ezrével és ezrével azok, akiket művészetével annyiszor mulattatott, megkacagtatott. Ha nem tudtuk volna amugy is, hogy *Csatai Zsófi* mélyen benne ül a budapesti közönség szívében, ha nem tapasztaltuk volna magunk sok-sok vígságos népszínházi estén át, hogy *Csatai Zsófi*t szereti a közönség, meggyőződünk volna róla ma délután, amikor felhőborús ég alatt indult arra az utolsó útjára, amelynek szomorú célpontjánál nincs többé se kacagás se mosoly... S ahogy ezeket mulattatott művészpályáján, ezek jöttek el osztozkodni halálának gyászában s megadni neki a végtiszességet, amely csak azoknak szokta megadni, akiknek elmúlását mélyen gyászolja.

A *Szilágyi*-utcai halottasházban s a hozzá vezető utcában ezrével tolongott a sokaság, hogy a közlekedést is be kellett szüntetni. A ház bejárója fekete gyászpompával volt borítva.

Három óra tájban az udvarba hozták le a művésznőnek koszorúkkal borított koporsóját, amelyeket a színházak, a pályatársak és a tisztelők nagy serege küldöttek. A lejtőt gróf *Kinsky-Pálmai Ilka* remek gyöngyvirágcsokor közé kötött két nagy palmaágra díszítette. A ravatal körül állott az elhunyt férje, öt szép gyermeke és a rokonság, kissé hátrább a *Népszínház* hat tagja: *Kiss Mihály, Kenedik Kálmán, Tollagi Adolf, Ujvári Kovács Mihály és Delyi égő* fáklyákat tartottak, mögöttük a *Népszínház* összes tagjai, továbbá az összes ióvárosi színház igazgatója, sok színész és újságíró foglalt helyet.

A szertartást *Kanovics* józsefvárosi plébános végezte. A szertartás végeztével *Porzolt Kálmán* a *Népszínház* igazgatója, a következő szép búcsubeszédet mondta:

A függöny legördült. A játéknak vége. Könyünk kicsordult a kacagástól, míg játszott. Könyünk kicsordul a fájdalomtól, hogy ravatala körül állunk. Két évtizeden át kacagatta a közönséget utóéletében művészi alakításával s egy perc elég volt, hogy gyászba, és fájdalomba döntsen. Betűtlenül ürt hágy maga után a magyar színpadon. Betűtlenül ürt hágy szívünkben. Midőn múlt porhüvelyét utolsó útjára kísérjük, felejthetetlen marad emlékekben az ő művésze. Elgyengült, kihűlt teteme fölött állva, emlékekben teledződnék az ő életerős vértől duzzadó művészi alakjai, melyek élni fognak, mint követendő, de el nem érhető mintaképek. Az őshomornak, az elpusztíthatatlan kedélynek, az örök vidámságnak derítje sugározta be egész lényét. S az istentől megadott eredeit nagy tehetségének a művészi zománcot az ő nagy tudása és műveltsége adta meg. Közel negyedszázadon át segített megerősíteni, népszerűvé tenni és magas színvonalra emelni a *Népszínházat*, melyben az ő helye örökké betölthetetlen marad. De nemcsak a nagy művésznőt siratjuk mi benne. Azon az életpályán, melyen a fényűzés üres csilláma annyit ingatag leiket megtévelyt, ő megmaradt tiszta nőnek. Benne a hű hitvest, a szerető anyát siratjuk. Az ifjúság, a szépség tűnő varázsa neki is kínált fellegvárakat, de az ő puritán jelme és nemes szíve a családi élet szegény, de tiszta léskét választotta. A nyomornak szürke köntöseben járálva köztünk az ő büszke leike szinte hivalkodott azzal a vagyonnal, amit meg nem szerzett és azzal a vagyonnal, amit el nem tékozolt. A színpadi festék mázán keresztül is ácsillámolt tiszta homlokáról a tisztesség himnusa, melyet sohasem vesztett el s mely beanyozta nemcsak magánéletét, de még színpadi alakításait is. Kínosot vesztünk benne. Kínosot adunk a sírgödörnek, mert ez az érekeposró aranyzivert takar. Komika volt a színpadon, — heroina, hősnő volt az életben; mert a legnagyobb hősiesség egy égő sebbel a szívben s a közelgő halál tudatával az agyban, mosolyogva járni az emberek között és ő mosolyogva járt köztünk és kacagt derített. A kacaj éneműit. Aidásunk és szeretetünk kísérjen a nyugalomban.

A mély hatást keltett beszéd után a *Népszínház* énekkara gyászalt — énekelte. Azután a gyászmenet,

élén a *Népszínház* zenekarával, a *Népszínház*-utóán keresztül a *Népszínház* elé vonult.

A színháznál közel tizenháromezer tömeg várta a gyászmenetet s itt *Vidor Pál*, a *Népszínház* főrendezője s a művésznőnek évek hosszú során át pályatársa, bucsuztatta a halottat. Megható szavakban vázolta az elhunyt művésznő pályáját és így fejezte be beszédét:

— Feledhetetlen lesz nekünk a te jó szíved is, mert teljes ízében jó és igaz volt az. És most, midőn összelörvé, megsemmisülve fekszel koporsódban, művészeted és jó szíved itt hagyott örökre, bu, köny és fájdalom közt szent fogadtat teszünk, hogy megőrizzük híven édes emlékedet és a jó Istentől, aki nekünk adott és most elvesz tőlünk, nyugvó poraidra békét és áldást kérünk. Kedves halott! menj békén utadon. Isten veled!

Félöt óraker ért ki a menet a kerepesi-úti temetőbe, ahol a főváros tanácsa által adományozott díszsírhelynél dr. *Fodor Oszkár*, a *Népszínház* titkára mondta el az utolsó istenhozzádot, amelyet e szavakkal fejezett be:

— Hadd írjuk föl fejedre szeretettünket, hadd magasztaljunk még utóljára hűségédért, szerénységédért, kötelesség tudásodért és nagy magyar szívedért. Emlékünk kísérjen nyugvó helyedre. Istenhozzádunk érje utól lelkedet, amely egy tisztább világba repült el tőlünk!

És ezután lebullott az utolsó rög a művésznő koporsójára...

Csatai Zsófi ravatalára a következők küldtek szorukat: A népszínházi bizottság. A *Népszínház* igazgatósága. A *Népszínház* személyzete. *Porzoltné Lukács Juliska*. A *Nemzeti Színház* tagjai. A *Vígyszínház* tagjai. Az *Oththon* tagjai. A *Magyar Színház* tagjai. A legjobb anyának felejthetetlen nőnek. *Zsófi* — a te hű, vén Eleőd örökké sirni fog. Isten veled, szeretett nővér — *Mari, Feri*. Felejthetetlen jó nővér — és nagynénémek — *Flóra, Irma, Pálmai Ilka*. Hegyi *Aranka*. *Küry Klára*. *Pártényiné*. *Karola és Pál*. *Lendvagné Fános* *Ilka*. *Biana* *Lujza*. *Béla*. *Henrik*. *Dr. Fodor Oszkár*. *Litkené Komáromi Mariska*. A nagybányai piktorok. *Thék Endre*. *Rákosi Jenő*. *Eva Lajos*. *Gerő Károly*. A *Luminitör* család.

Számok beszélnek.

(A *Nemzeti Színház* és az *Operaház* kimutatása.)

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, december 5.

Ismeretes, hogy gróf *Keglevich István* intendáns a szezon elején elrendelte, hogy az államilag segélyezett színházak ezentul havonként hivatalos kimutatást tegyenek közzé az előadások bevételeiről.

Nagyon dicséretes ez a rendelet első sorban azért, mert respektálja a közönség érdeklődését a színházi ügyek iránt, de azért is, mert megkönnyíti a műintézetek vezetésének nyilvános ellenőrzését.

Íme, a november hónapról szóló kimutatás:

Nemzeti Színház.

Nap.	Béret.	Darab	Összes bevétel
1. sz.	A cigány		1705.54
D. u.	Iskarióth		332.60
2. bf.	Ejféli után		2814.41
3. "	" "		1276.53
4. "	" "		2204.64
D. u. sz.	Himfy dalai		1110.—
5. bf.	Ejféli után		1214.07
6. "	A fősvény		1327.83
7. "	A anyasszony		1469.27
8. "	Ejféli után		1250.63
9. "	A menyem		1015.57
10. "	A tékozló apa		1876.73
11. absz.	Ejféli után		1825.60
D. u. sz.	A cigány		1447.80
12. bf.	A tékozló apa		1458.97
13. "	A kis szórakozott		1559.43
14. "	Ejféli után		984.67
15. "	Az ember tragédiája		2715.13
16. "	A bölcső		2764.57
17. "	" "		2367.13
18. absz.	" "		3122.80
D. u. sz.	A dolovai nábob leánya		1783.60
19. bf.	A bölcső		2808.77
20. "	Aranyasszony		1042.13
21. "	A tékozló apa		1746.17
22. "	A bölcső		2925.53
23. "	" "		2449.77
24. "	A cigány		1023.13
25. absz.	A bölcső		3256.40
D. u. sz.	A fősvény		912.40
26. bf.	A bölcső		681.17
27. "	" "		2805.93
28. "	A star		2779.07
29. "	" "		1361.93
30. sz.	Vörösmarty-ünnepek		3020.74

Az eredmény tehát az, hogy 30 esti előadás összes bevétele: 61.255.16, egy előadás átlagos bevétele tehát: 2041.84, 3 délutáni előadás összes bevétele: 5596.20, egy délutáni előadás átlagos bevétele tehát: 1117.24. Mult év november hónapjában 30 esti előadás összes bevétele: 51.880.26 volt, egy esti előadás átlagos bevétele tehát: 1732.67, 4 délutáni előadás összes bevétele: 5717.20 volt, egy délutáni előadás átlagos bevétele tehát: 1429.30. Ugy áll tehát a helyzet, hogy míg a

délutáni előadások jövedelme némileg csökkent, az esti előadások jövedelme feltűnő számarányban növekedett. Az emelkedés a mult esztendő megfelelő hónapjához képest majdnem 10.000 korona, tehát több mint 330 korona naponként az örvendetes eredmény.

Operaház.

Nap.	Béret.	Darab	Összes bevétel.
1. bf.	A cremonai hegedűs. Telemre hívás		1939.28
3. "	Aida		1592.60
4. sz.	Bánk bán		3753.10
6. bf.	A hugonották		2249.12
8. "	Bajazók. — A piros cipő		2360.84
9. "	Hamlet		2241.84
10. "	A troubadur		1849.42
11. "	Sába királynője		1784.12
13. "	Lucia. — Rocco		3394.40
14. "	Rosmunda. — A korrigan		2749.42
15. "	Roland mester		1300.00
16. "	Észak csillaga		3060.84
17. "	Rosmunda. — A korrigan		1749.42
18. sz.	Carmen		2114.28
19. "	Szent Erzsébet legendája		1882.10
20. bf.	Rosmunda. — A piros cipő		3753.10
22. "	Bánk bán		3449.12
23. "	Aida		1749.42
24. "	Tannhäuser		3214.28
25. sz.	Toll Vilmos		3029.96
26. bf.	Lohengrin		2218.22
27. "	Lucia		2062.46
29. sz.	Carmen		2875.08

A eredmény tehát, 23 előadás összes bevétele: 54749.10 egy előadás átlagos bevétele tehát: 2380.39. Ezzel szemben mult év november hónapjában 23 előadás összes bevétele: 48687.28 volt, egy előadás átlagos bevétele pedig: 2116.83. Az operai előadások jövedelme tehát szintén örvendetes arányban növekedett.

MŰVÉSZET.

□ **Klotild főhercegnő a téli kiállításon.** Klotild főhercegnő és leánya *Mária Dorolya főhercegnő, Fülöp orleánsi herceg* neje, ma délután meglátogatták a téli kiállítást. A fenséges vendégeket *Peur Géza* társulati ügyvivő kalauzolta. Körülbelül harmadfél óráig időztek a kiállításon, miközben többször elragadtatással nyilatkoztak a látárlól. A fenséges vendégek a fél ötkor induló gyorsvonattal visszautaztak *Alesuthra*.

□ **A modern lakás.** A *Ferenciek-terén* *Spiegel* Frigyes, a kitiűnő művészek vezetésével pompás iparművészeti szalon nyílik meg holnap, meghívott közönség jelenlétében. Láttuk ma e gazdag, magas művészeti és modern gyűjteményt, amely magában foglal mindent, ami a modern lakáshoz tartozik s ami szépet a szövészet, az ötvösség, asztaloság, üveg- és zománművészet s agyagművészet és századvégen termel. Itt élvezni lehet az a poézist, amelyet a művész keze az üvegbe, aranyba, szövetre, butorra lehel: a legnagyobb francia és német iparművészek válogatott munkái vannak itt együtt abban a rendkívül érdekes butor-műűben, amely *Spiegel* művészetét dicséri. Aki ebbe az elegáns szalomba lép, egy kicsit meghökken olyan nevek hallatára, mint amilyen *Meunier, Charpentier, Dufrene* s félve kérdezősködik az árak után. Holott pedig ez a holmi olyan olcsó, hogy szinte el se hiszünk, hogy egy *Charpentier*-mintázta gyönyörű ezüstszelence csak negyven forint. A rafinált amatőr művészi kezével válogatták itt össze a modern műipar legszebb holmiját: lehetes legyezők, soha nem látott gyűrűk, remek agyagkészletek, egész lakásberendezések, pompás batik-szövetek, kellemes harmóniába olvadnak új színeikkel, új formáikkal. A közönség a szalont a megnyitás után ingyen látogathatja.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Fehér Könyv.** *Bródy Sándor* havi szemléjének ma jelent meg a tizedik kötete. A *Fehér Könyv* e legújabb számába is sok minden érdekességet írt a csodálatos természetű szerző az elmúlt hónap érdekeléseiről. Merészek formájukban és tartalmukban a legsajátosabb impressziók feldolgozásai, megannyi egyéni vélemény, amelyet élvezettel olvas mindenki. A *Fehér Könyvet* immár nem is kell a közönség figyelmébe ajánlani, nagy és állandó közönsége vagyon ugyanis *Bródy Sándor* írásművészetének. Az érdekesség kedvéért íme a legújabb kötet tartalommutatója:

Szilágyi mint ügyvéd. — Emberi okmányok híres férfiakról. — *Eötvös Károlyról*. — A szerelem élete. — A bölcső. — Egy rossz asszony természetrajza. — *Andrássy* lóháton. — *Kisvárosi* erkölcsök. — *Liza* szeretni akar. — *Budapesti* erkölcsök. — *Mari* mint asszony. — *Színészek*. — *Strófiák* *Blaha* asszonyról. — *Két színész* kisasszony. — *Ditről*. — *Olvasmányaim*. — A felboncolt szív. — *Baskirov* *Máriáról*. — *Regényalakok*. — A muskátli kisasszony.

Ezek a címek érdekes és értékes cikkeknek a fejl. És még említés sincs téve ezek között azokról az apróságokról, amelyekkel kedvesen telehinti a

KÜLÖNFÉLÉK.

Kihül a föld.

Kihül a föld: tudós ajkáról
Sokszor hallottam az igét,
Szerelemünkhöz képest, edesem,
Az egész föld csak semmiség.

Hogy bölcs-e a tudós igéje:
Nem kutatom, nem keresem,
A föld az egykor kihül talán,
A mi szerelemünk sohasem.

Fabula János.

— Az angol hadsereg előkelősége. Az angol hadseregben uralgó visszas állapotokat szelöztetik most elég sűrűn: szinte képtelenség is, hogy mennyire elfogultak az angol katonatisztek bajtársaik iránt, akiknek nem az egyéni tulajdonaik és képzettségüket tekintik a velük szemben követendő bajtársi szellem zsinórmértékül, hanem vagyontuk és öszekötéseiket. Clemont Scott a *Free Lance* hasábjain többek között nem egy jellemző esetet mond el arra, hogy a délafrikai háború komoly tanításai milyen kevés hatással voltak az angol hadseregben uralkodó osztályrendszerre. Így ír többek között: Számos történet kering mostanában arról, hogy miképpen fogadják az angol ezredek egynémely hadnagyukat, aki Délafrikában szerezte meg a tiszt rangját és visszatér otthon maradt csapatestébe. Ideháza egész nyíltan állást foglalnak az ilyen délafrikai jövevény ellen és minden eszközt és alkalmat megragadnak arra, hogy az ilyen tisztet kipszakkálják maguk közül. Egy esetben is valami jó családból származó és művelt kanadai ifju került egy előkelő lovas-ezredhez, aki különben is a kanadai katonai akadémiát végezte. Tüstént jelentkezett az ezredparancsnoknál, aki megsemmisítő barátságatlansággal fogadta és durva tapintatlansággal vonta kérdőre, hogy miért nem jelentkezett korábban. A parancsnok példáján okulva, bajtársai is minden lehetőt elkövettek, hogy ujdonsült társukat bosszantsák és sehogy sem akarták magukkal egyenrangunak tekinteni. So meg nem szóltatták, se nem válaszoltak neki, ha a tiszték egyikét-másikat szolgálatban megszólította. Mindenütt csapatát állítottak neki, csak hogy valami erősebb fegyelmi vétségbe ugrasztiák s ezzel eltávolíthassák. S mikor minden kísérletük hajótörést szenvedett a fiatal tiszt körültekintő óvatosságán, a rég ismert végső eszközt alkalmazta az „előkelő” ezred. Fölbiztattak egy esomé alantas katonát, akik éjnek idején behatoltak volna a tiszt lakásába, hogy ott mindent összezuzzanak. Tervezésből azonban egy szomszédos ajtón törtek be a legények, ahol egy gyalogos őrnagy meg a felesége szállásoltak. Kiderült a botrány: az őrnagy sorsa

büntette az eset értelmi szerzőit és keményen megrotta az egész tisztikart, amely azonban még sem változtatta meg viselkedését az új bajtárral szemben.

— Színes arcképek. Egy német műszaki lap oly találmányról ad hírt, amely korszakalkotó lesz a fényképezés történetében. Egy angol vegyész ugyanis oly színes lólvételeket készített, amelyek megközelítik a természetes színeket. Mivel eddig a színes arcképek úgy készültek, hogy a különféle színek iránt érzékeny anyagokat külön fotográfáltak le és így annyi lólvételt kellett egy tárgyról készíteni, ahány színű volt a tárgy: csak élettelen tárgyakat lehetett így módon lefotografálni. A színes arcképek pedig rendszerint utántestéssel vannak készítve. Az angol vegyész tehát, mikor oly érzékeny lemezt készített, amelyik, ha homályosan is, de mégis a természetes színek megközelítő árnyalatát tudja lólvenni, órási lépéssel vitte előbbre a fotográfálás művészetét. És éppen ebben rejlik a találmány hordereje. Az elméleti kemikusok előre megmondták, hogy a színes fotográfálás csak azon mulik, hogy nincsen oly érzékeny anyagunk, amelyik a színek finom színárnyalatainak megfelelően tudna átalakulni, azaz amelynek parányai meg tudnák különböztetni a sötét színt a világos színtől és a kéket a halványkékétől. Ha az ezüstök, amelyek a fotográfia érzékeny lemezeit alkotják, ezerszer érzékenyebbek lennének, mint amily érzékenyek valóban, akkor meg tudnák különböztetni a legfinomabb színárnyalatokat is egymástól s akkor nem lenne egyéb, mint színes fotográfia. A szem ideglen levő anyag, amely a színeket is megéri, számokban ki nem fejezhető értékben érzékenyebb az ezüstökénél s ha ezt az anyagot sikerülne előállítani mesterséges uton, a színes fotográfálás kérdése teljesen meg volna oldva. A fény éterhullámai ugyanis behatolnak az ezüstökbe és hatásuk ott marad. De ez a hatás nem kémiai, mert már nagyon sokan analizálták a fényhatásnak kitett ezüstököt és azok vegyileg nem változtak semmit sem. Az a változás tehát, amit a fényhullámok okoznak, fizikai természetű és pedig olyan, amelyik megfigyelésünk alá nem eshetik végtelen kicsinysege miatt. De azért tudjuk, hogy milyen. Az ezüstök molekuláiban két fontos elemi parányrendszer van. Az egyik az oxigén a másik az ezüst. A fény hatására ez a két atomrendszer szétválk anyira, hogy a műszereink nem érzik meg, de ha olyan kémia anyaggal érintjük őket, amelyek erősebben vonzza az oxigént, mint az ezüst, akkor az oxigén kiválik az ezüstökből és a fény érte helyeken ott marad az ezüst. Minthogy a fénynek olyan hatása van, hogy az atomrendszerek egyes bolygóit a vonzókörből ki tudja vonni, anélkül, hogy onnét teljesen elválasztaná, nem tesz egyebet, mint előkészíti az anyagot a fényképezéshez. Természetesen, ha volna oly anyag, amelyik a piros fény

hatására másképp reagálna, mint a zöld fényére, akkor meg volna oldva a színes fotográfálás kérdése. Mostanáig azonban még nem ismert ilyen anyagot a kémia, azért oly nagyfontosságú az új angol találmány, melynek titkát még csak nagyon kevesen ismerik. Ha a színes fotográfálás ideje elérkezik, a fotográfálás olcsóbb is lesz. Jelenleg a fényképező készülékben a lencse drága. De minthogy lencse csak azért kell a sötét kamarának, mert azok az aránylag nehéz érzékenységi ezüstökkel dolgoznak, bizonyos, hogy egy sokkal érzékenyebb fotográfáló anyag fölöslegessé teszi majd a lencsét is.

— A szenátor ur és a disznólábak. Mark Hanna, az ismert clevelandi szenátor és népszónok Fort-Wagneból, a napokban levelet kapott, amelyben érdekes tartalmán kívül még egy három tuat disznólábról szóló számla is volt. A levél így hangzott:

— Ön engemet bizonyára tolakodó asszonynak fog tartani, amikor meglátja a levéhez csatolt számlát. Szegény mosoné vagyok és férjem napszámos. Mindkettőnknek erősen kell dolgoznunk, hogy öt kis gyermekünket eltartassunk. Tegnapelőtt elég olcsón, — darabját öt centért — három tuat szép disznólábat vettem. Mikor reggel mosni mentem, megbagytam a férjemnek, akinek akkor éppen semmi dolga sem volt, hogy lőzse meg a esülköket; ő engedelmessédt és a disznólábat a tűzre tette. Már javában lóttek, amikor férjem megtudta, hogy ön a városban beszélni fog. Ellelegett mindent, disznólábat és kötelességet és a városba futott, hogy őt meghallgathassa. Mikor a munkából hazatértem, a disznólábat egészen szétfőve találtam. Két hétig ezekből kellett volna élnünk és így hiába dobtunk ki annyi drága pénzt. Csakis önt okozhatom tehát, uram, ezért. Mikor férjemet jól összeszedtem ő engemet jól elvert. Remélhetőleg meg fogja téríteni káromat. Maradok tisztelettel: Mr. Dunlay.

Hanna szenátor a fényes helyesirási hibákkal teit levélen igen jól mulatott. Midőn titkárja kérdezte tőle, hogy mit feleljenek a levőre, így szólt Hanna: — Küldjön a jó asszonynak két dollárt és írja meg neki, hogy különös tiszteletemet küldöm.

— Halottégetés papi segédlettel. A leitmeritz püspöki konzisztórium a napokban megengedte, hogy papi segédlet is lehessen halottégetés mellett. Egy Wagner Vince nevű gyáros tetemét égették Gothában és eleinte megtagadtak a halottól minden egyházi szertartást. A család hosszas kérésére a leitmeritz püspök mégis engedett és a halottat beszentelték, sőt a lelkész bucsuzatát is mondott fölőtte. Az egyházi szertartás után a gyászmenet harangok zugása között kivonut a pályaudvarra és a halottat Gothába szállították a krematóriumba.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irta: STEPNJÁK.

— Barátai is itt vannak? — tudakolta.
— Igen.
— Mind a három?
— Mind a hárman. Két férfi s egy hölgy.
Főmanál hagytam őket.
— Remélem, hogy mindent eligazítottál?
— Igenis, minden rendben van. Holnap reggel nyolcra bizonyára tul lesznek. Hanem —
Smul itt habozva állott meg s orrának bal felét dörszölve, kutatólag nézett Dávid arcába.
— Hanem... mi? — kérde felnézve a másik.
— Hát bizony, tudja kérem, az idő nehéz, a katonák kapzsiak. Annyi bajom, jaj, annyi bajom volt, amíg rá vehettem őket, — szölt Smul szeméit pathetikusán a tető felé emelve.
— Többet kellett nekik fizetnem, mint...
— Ha ugy tétél, akkor igen helytelenül cselekedtél s komoly hibát követtél el — vetette oda Dávid.
— Mit? Hát hiba, ha magát készséggel akarom kiszolgálani?
— Semmi esetre sem. Hanem tartanod kell magad a szabott árakhoz. Ez az üzleti szabály. Mennél többet adsz, annál többet fognak kérni. Jegyezd meg ezt, barátom s tartisd magad a föl-tételekhez. Ez az üzlet szabálya.
— Könnyű magának beszélni, Dávid ur! — kiáltott fel szemrehányóan a csempész. Egészen belemelgedett a sértett erény szerepébe. Hát hi-

szén nekem csak engednem kell. Ők az urak s nem én!

— Okos ember módot talál rá — szölt zavartalanul Dávid. — Tegyük fel, — tette hozzá s nagy szemében egy szikra humor ragyogott fel — hogy te azt kérnéd tőlem, hogy többet fizessek, mint rendesen. Nem mondom, hogy megteszed, hanem tegyük fel, hogy megtennéd. Jól van, hát én azt felelném, hogy oda megy a hal, ahol mélyebb a víz, a vevő meg, ahol olcsóbb. Üzlet, az üzlet. A határ hosszú, a katonák meg sok. Ha valaki nem tartja magát a szabott árhoz, miért tartssuk magunkat hozzá? Nem ugy van?

Dávid jólelkűen mosolygott s kis fapipájára kezdte fölteni.

Rég látta, miben botorkál Smul; hanem el volt rá tökéve, hogy nem tűri a badarságokat. A forradalmár szent kötelességének tartotta a párt-pénzekkel fukarkodni. Hanem nem volt szokása nyersen banni az emberekkel, ha csak kikerülhetett.

— Hogy van családod? folytatta — majd elfelejtettem kérdezősködni utána. Remélem, minden jól megy.

— Köszönöm, egészen jól — felelte lehangoltan Smul, — de már hevesebb támadáson tört a fejét. Nem akarta elszalasztani a kedvező alkalmat.

— Semmi újság a faluban? — kérdezte tovább nyugodtan Dávid.

— Valami újság van bizony. — felelte ravaszul a csempész és egynémely ujdonságot mesélt vendégének, amelyek élesen feltűntették a helyzet nehézségét a határon.

— Hallottad már, hogy az Itzig visszatért, kezdte Dávid, nagyot huzva pipájából. Smulnak nagyot dobant a szíve. Itzig, vagy Isak Perlen-glanz vakmerő csempész volt, ki a vidéken igen jó névnek örvendett. Dávid néha ezzel is csinált üzletet, s Smul mindig tartott attól, hogy majd kiturja őt is.

— Valóban? — felelt elhaló hangon a csempész.

— Ezt nem is tudtam.

Fürkésző tekintettel nézte vendégét, hanem Dávid teljesen részvétlenül nézett.

— Nekem Foma mondotta. Többet nem tudok, — szölt.

— Nincs remény, — gondolta magában Smul. Jól értesült mindenről s érti a játékot.

— Sok podgyásza van az embereinek? kérdezte teljesen rendes hangon Smul, mintha soha közölték az egyenlenségnek még csak az árnyéka se lett volna.

— Nehány csomag. A fiad elhozhatja az egészét.

— Akkor holnap reggel átküldöm Fomához. A pénzt a tulajdonalor?

— Igen. Hanem vigyázz, semmit sem szabad tőlük elfogadnod. Csak egy kis irást, amelyben értesítenek, hogy biztonságban vannak.

— Smul melankólikusan bólintott.

Ez egy másik oka volt, amiért nehezelt a fiatal emberre. Dávid ebben a tekintetben rendkívül szigorú, sőt kegyetlen volt. Ezt Smul nagyon jól tudta.

A sértett csempész megrázta a hosszú fűrtökét füle felett, azután hamarosan kérdezte. Milyen az idő Szt.-Pétervárott? Meg akarta változtatni a gondolatainak szomorú folyását.

Rosszkedve csakhamar örömteli reménynyé vált, amikor Dávid megkérdezte, vajjonkét hónap múlva újra itt lesz-e.

— Atmegyek a másik oldalra, — magyarázta a fiatal ember — sok mindentéle lesz be-
vinni való.

Smul megnyalta ajkait. Ez elégtétel volt előbbi kísérletének balsikerért.

Nem kérdezősködött. Ezt Dávid nem szerette, nem akarta, hogy bárki is többet tudjon, mint amennyit elmondani jónak látta.

— Remélem, nem feledkezik meg én rólam? szölt Smul.

(Folytatása következik.)

A határidőszület folyamán a következő kőtekek történetek:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza áprilisra, Buza októberre, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Repece augusztusra.

Déli éjszakai a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza áprilisra, Rozs áprilisra, Zab áprilisra, Tengeri májusra, Repece augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Buza áprilisra, Buza 1901. októberre, Rozs áprilisra, Zab 1901. áprilisra, Tengeri májusra, Repece augusztusra.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata gyengült volt, mely körülmény a vezető-értékek némileg megcsappant árfolyamában tükröződött. A zárlat esendes volt.

A helyi piac tartott hangulatban zajlott le az előtőzsdén.

A déli tőzsde változatlan, külföldre változatlanul folyt le.

A helyi piac értékei mérsékelt forgalmat és változatlan árfolyamokat tartak elénk.

A valutapiac ismét gyengébb volt. Az előtőzsde gyengébb.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 679.75, Osztrák hitelrészvény 674.25-675.50, Osztrák-magyar Államvasut 609.-670.-, Koronajáradék 91.95-92.10, Rimamurányi vasút 495.-497.-, Városi villamos vasut 285.-286.-, Közúti vasut 595.50-597.-, Salgó-tarjani közszénbánya 645.- korona.

A déli tőzsde változatlanul gyenge.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 673.50-674.75, Osztrák-magyar államvasuti részvény 667.50, Koronajáradék 91.95-92.20, Közúti vasut 595.-595.75 korona.

Forgalmat került: Koronajáradék 92.05, Salgó-tarjani 643.-646.-, Villamos vasut r. t. 236.25-238.45 korona.

Utóteszt. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 674.-, Magyar hitelrészvény 679.50, Leszámlító bank részvény 432.-, Rimamurányi vasút részvény 497.-, Osztrák-Magyar államvasut 667.-, Közúti vasut részvény 595.-, Villamos vasut részvény 286.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árnyomatokot állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 43.-48.- korona, vörös aprószemű 53.-55.- korona, vörös erdélyi - korona, vörös búsángi - korona, középszemű 60.-63.- korona, nagyszemű 65.-68.- korona, Disznózsír: budapesti: 58.50-59.- korona, vidéki - korona. Táblaszalona: légszársítót vidéki - korona, városi 4 darabos 45.-46.- korona, 3 darabos 46.50-47.- korona, füstölt - korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.-15.50 korona 120 darabos - korona, 100 darabos 16.-16.50 korona, 85 darabos 17.-17.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25-14.50 korona, 100 darabos 15.25-15.50 korona, 85 darabos 16.25-16.50 korona. Szilva: szlavóniai 18.25-18.50 korona, szerbiai 16.25-16.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 5. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A mai határidőszületben az árfolyam valamivel javult, sőt egyes cikkeknél határozott emelkedés volt észlelhető. A buza ára már a megnyitáskor is nagyobb volt, mint tegnap. Zárlatkor pedig 4 fillérrel emelkedett. Ennek okai a newyorki kedvezőtlen jelentések és a budapesti készárú-piac mai helyzete. Buzán kívül a többi cikk egy-egy fillérrel javult. Kötettek: buza tavaszra 7.75-7.76, rozs tavaszra 7.60-7.61, zab tavaszra 5.83-5.89, tengeri május-júnusra 5.22-5.23. A készárú piacán kereslet hiánya miatt nem volt üzlet. A buza ára mégis javult 5 fillérrel. Az irányzat a tegnapihoz hasonló. Eladtak: buza tavaszra 7.78, rozs tavaszra 7.61-7.62, zab tavaszra 5.89-5.90.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén gyengült az irányzat külföldre. Déli tőzsdén teljesen szünetelt az üzlet. Zárlat üzletlen.

Bécs, december 5. (Magyar értekek zárlata.) 4%-os aranyjáradék 116.-, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 140.-, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 93.40, Magyar keleti vasuti állami kötvény 117.76, Magyar leszámlító- és pénzügybank 430.-, Rimamurányi vasút részvény 494.-, Magyar koronajáradék 91.80, 4%-os Magyar földhitel. kötvény 91.25, Magyar hitelbank részvény 677.-, Magyar nyereségny. köl-

csón sorsjegye 167.50, Kassa-óderbergi vasuti részvény 352.-, Magyar kereskedelmi bank - Magyar cukoripar 1815.

Bécs, december 5. (Osztrák értekek zárlata.) 4 2/10-os papírjáradék 98.55, 4%-os osztr. aranyjáradék 117.-, 1860-iki sorsjegye 135.-, Osztrák hitelrészvény 400.-, Angol-osztrák bank 271.-, Bécsi bankjegyesület 469.-, Osztrák-magyar bank 169.4, Déli vasut 112.50, Dunagőzhajózási részvény 740.-, Dohányrészvény 292.-, Császári és királyi arany 11.38, Német bankváltók 117.60, 4 2/10-os ezüst járadék 98.25, Osztrák koronajáradék 93.50, 1864-iki sorsjegye 198.-, Osztrák hitelintézeti részvény 674.-, Unionbank 548.-, Osztrák Länderbank 411.50, Osztrák-magyar Államvasut 687.50, Elbavölgyi vasut 474.-, Alpesi bányarészvény 451.50, 20 frank. arany 19.16, Londoni váltóár 240.25, Bécsi Tramway Litt B. 243.-, Bécsi Tramway Litt A. 249.50, Lipót kőb 385.-, Az irányzat esendes.

Bécs, december 5. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.-, Magyar hitelrészvény 678.-, Angol-Osztrák bank 271.-, Bécsi bankjegyesület 469.50, Ucion bank 549.-, Länderbank 412.00, Osztrák-magyar államvasut részvény 667.-, Lombard 112.50, Elbavölgyi vasut 475.-, Északnyugati vasut részvény 463.-, Dohányrészvény 293.-, Rimamurányi vasút 496.-, Alpesi bányarészvény 451.-, Májusi járadék 98.55, Magyar koronajáradék 91.85, Török sorsjegyek 107.-, Német birodalmi márká 117.72, Napoleón 49.16.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin december 5. (Híresleti tudósítás.) A nyugati tőzsdék és New York tegnapi bágadtabb irányzatának hatása alatt a mai tőzsdé gyöngén nyílt meg. Azonkívül az angol-országi közszénárk hanyatlása és Anglia közszénbányázásának statisztikailag kimutató emelkedése bányarészvények eladására késztette a spekuláncokat. Bankok meglehetősen megtartották árfolyamukat, ellenben kőb és közszénrészvények hanyatlottak. Járadékok közül holländiek szilárdak, magyar koronajáradék magasabb, spanyol és 6%-os argentinai kölcsön bágadt. Vasutak szabálytalanok, amerikaiak gyöngébbek. Hájózási részvényekben az üzlet emelkedő árfolyamok mellett élénk volt, különösen Lloyd részvényekben arra a hírre, hogy a társulat 9%-os osztalékot fog fizetni. A második tőzsdéorán a forgalom esendes volt és az irányzat nem változott. Zárlat után kielégítő volt az irányzat. Magánleszámlitói kamatláb 4 1/4 százalékos.

Berlin, december 5. (Zárlat.) 4 2/10-os papírjáradék - 4%-os osztrák aranyjáradék 99.40, Elbavölgyi vasut - 142.60, Kassa-óderbergi vasut - Bécsi váltóár 84.90, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25, Alpesi bányarészvény - Disconto-Commandit 180.40, Átlános villa-mossági Adison 214.40, Gelsenkirchen 191.60, Laura-kőb 204.30, 4 2/10-os ezüstjáradék 98.25, 4%-os magyar arany-járadék 97.40, Osztrák hitelrészvény 211.50, Déli vasut 26.40, Károlyi Lajos vasut - Orosz bankjegyek 216.05, 4%-os új orosz kölcsön 95.90, Török dohányrészvény - Olasz járadék - Magyar hitelbank - Dynamit Trust - Harpeni 179.50. Az irányzat javult.

Berlin, december 5. (A Budapesti Napló tudósító-jának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjáradék 97.40, Magyar koronajáradék 92.50, Osztrák hitelrészvény 211.50, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Déli vasut 26.40, Északnyugati vasut - Elbavölgyi vasut - Orosz bank-jegy készpénz - Buschtiehradi 216.65, Orosz bankjegy - (Ultimo), Lombard -

Hamburg, december 5. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüst-járadék 98.10, 1880. sorsjegye 135.-, Déli vasut 26.25, 4%-os osztrák aranyjáradék 99.10, Osztrák hitelrészvény 211.60, Osztrák-magyar államvasut 142.50, Olasz járadék 94.70, 4%-os magyar aranyjáradék - Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, december 5. (Zárlat.) 4 2/10-os papír-járadék 98.70, 4%-os osztrák aranyjáradék 99.20, Magyar koronajáradék 92.55, Osztrák-magyar bank 121.70, Déli vasut 26.50, Elbavölgyi vasut 119.-, Londoni váltóár 204.10, Bécsi bankjegyesület 119.-, Villamos részvény - 3%-os magyar aranykölcsön 79.20, 4 2/10-os ezüstjáradék 98.30, 4%-os magyar aranyjáradék 97.35, Osztrák hitelrészvény 211.50, Osztrák-magyar államvasut 143.-, Északnyugati vasut 116.-, Bécsi váltóár 84.91, Párisi váltóár 814.-, Unionbank - Alpesi bányarészvény 226.-, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, december 5. (A Budapesti Napló tudósító-jának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 211.40, Osztrák-magyar államvasut - Déli vasut - Osztrák aranyjáradék - Olasz járadék - Laura-kőb 204.50, Harpeni 130.80, Discont - Alpesi - Bécsi bankjegyesület - Az irányzat esendes.

Páris, december 5. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 718.-, 4%-os osztrák aranyjáradék 99.20, Osztrák Länderbank - 3%-os francia járadék 101.53, Ottoman-bank 537.-, 3 1/2%-os francia járadék 102.55, Alpesi bányarészvény - Déli vasut - 4%-os magyar arany-járadék 99.75, Párisi bankrészvény 1062, Olasz járadék 95.30, Francia törleszt. járadék 100.32, Osztrák földhitel-intézeti részvény 12.38, Török dohányrészvény 314.-, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 5. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) - fillérg. Oreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Fiatlan nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 97-98 - fillérg. Fiatlan közép (párónként 251-320 kilogramm felüli súlyban) 96-97 - fillérg. Fiatlan könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 98-99 - fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm felüli súlyban) - fillérg. Közép (párónként 240-280 kilogramm súlyban) - fillérg. Könnyű (párónként 200 kilogramm terjedő súlyban) 30r - fillérg. III. Romániai: Nehéz (párónként - kilogramm felüli súlyban) - fillérg. Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Könnyű (párónként 200 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. IV. Romániai eredeli (Stachl). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) - fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 82-84 - fillérg. Közép (párónként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 - fillérg. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-85 fillérg. Sertéselátszám 1900. december 3. napján volt készlet 35.842 darab. - 1900. december 4. napján felhajta-

totl 656 darab. 1900. december 4. napján elszállítottat 405 darab. 1900. december 5. napjára maradt készletben 36.087 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

- December 5. -

Kinevezések. A kereskedelmiügyi miniszter Kiss Dezső napidjárt, a m. kir. szabdami hivatalhoz fizetéstelen segéd-tisztát, a kassai kir. ítélőtábla elnöke Balogh Gyula vezétt joghallgatót a kassai kir. ítélőtábla kerületbe ideiglenes minőségben díjaz joggyakornokká; a szegedi m. kir. pénzügy-igazgatóság Réthi Nándor dunaföldvári lakost a dunaföldvári m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjtalan adóhivatalt gyakoronokká; a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság Hartmann Móríc fényeslitköt lakost a dévai kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjtalan adóhivatalt gyakoronokká; Ferenecz János görögnyel-szent-imrei lakost a szászvárosi m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjtalan adóhivatalt gyakoronokká nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezések. A helyigminiszter Arad vármegyében a nagypéli kerületbe anyakönyvvezető Goldis János körjegyzőt, anyakönyvvezető helyetteseké az apateiki kerületbe Laczy Gyula jegyzői irnokot, az ó-paulisiba Garai Lőrinc jegyzői irnokot, az elkei kerületbe Selmezi Albert jegyzői irnokot, a szapári-teleibe Niederhauer Rezső irnokot, az agrisibe Lengyel Géza jegyzői irnokot és a kromai kerületbe Egyed Manó jegyzői irnokot. Fejér vármegyében a tárnoki kerületbe Magyar Endre segédjegyzőt, a dobozi kerületbe Moharos Imre közsegi elemi iskolai tanítót anyakönyvvezető helyetteseké, Hunyad vármegyében a demusai kerületbe Kiss Árpád segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé, Kis-Küküllő vármegyében a szépmezői kerületbe Szabó Gáspár jegyzői irnokot anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és öket Laczy Gyula, Garai Lőrinc, Selmezi Albert, Niederhauer Rezső, Lengyel Géza, Egyed Manó és Moharos Imre kivételével a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságtörésnél való közreműködéssel is megbízta.

Névvagyronosítás. A helyigminiszter megengedte, hogy kiskoru Klein Armin, közsegi elemi iskolai helyettes tanító, budapesti lakos Komlósrá, Schwarz Ágoston alsóemecznői lakos Sárosra, Steiner Ágoston ácsi lakos Kövésre, dr. Goldberger Ascher (Zsigmond) budapesti lakos Gondára változtat-hassa vezetéknévét.

Pályázatok. Adótitási állás a dévai m. kir. adóhivatal-nál 2 hét alatt. Dévai m. kir. pénzügyigazgatóság - Pénz-ügyügyi szemlélti állás a varasdi m. kir. pénzügyigazgatóság kerületben december 21. - Aknácsmesteri állás a szék-szabai m. kir. bányahivatalnál december 20. - Ellenőri állás a gyöngyösi m. kir. adóhivatalnál 2 hét alatt. Egri m. kir. pénzügyigazgatóság - Aljegyzői állás a szilvágy-somlyói kir. járásbírósnál 2 hét alatt. Zilahai kir. törvényszék - Hiva-talszolgálati állás a tapolyai kir. járásbírósnál 1901. január 3. Szabadkai kir. törvényszék - Teleknyomati átalakító díj-noki állás a nagyszébeni kir. törvényszéknél 2 hét alatt. - Számellenőri állás az alsó-kubini kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvésznél 4 nap alatt. - Irnokai állás a kolozsvári kir. törvényszéknél 4 hét alatt.

Viz állás.

Table with 3 columns: Location, Water level, and Date. Lists various locations like Duna, Tisza, Móra, Vág, Rába, Dráva, Sáva, Szamos, Krasna, Latorca, Laborca, Ung and their water levels.

Advertisement for Dr. KAJDACSÝ, featuring text about electrotherapy and massage treatments for various ailments. Includes the name 'Dr. KAJDACSÝ' in large letters and details about the 'Electro-Massage vagy Psychrophor' treatment.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

Carmen.

Opera 4 felv. Zenéjét szerzerette Bizet, Szövegét írták Meilhac és Halévy L. Fordította Ábrányi Emil.

Személyek:

Don José	Kertész	Lilas Pastia Gonda
Escamillo	Beck	Carmen
Dancario	Várdi	Micaela
Remendado	Kiss	Frasquita
Zuniga	Kornai	Mercedes
Morales	Mihályi	Payer M.

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

Az ember tragédiája.

Dramái költemény, írta Madách Imre. Színrő alkalmasza Paulay E. Zenéjét szerzerette Erkel Gyula.

Személyek:

Az Ur	Palotai	A szellem	Fáy Sz.
Rafael	Gerő L.	Rabszolga	Mészáros
Gábor	Maróthy	A császár	Náday B.
Mihály	Gyenes	Arthur	Szigeti
Lucifer	Páfi	Elitelt	Mihályfi
Ádám		Abonyi	

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

A mikádó.

Japán operett 2 részben. Szövegét írta W. S. Gilbert. Ford. Rákosi Jenő. Zenéjét szerz. Arthur Sullivan.

Személyek:

A mikádó	Giréth	Pilti-Sing	Blaha S.
Nanki Poo	Ledófsky	Peep-Bo	Gombaszögi
Katisha	Fenyvesy	Poo-Bah	Boross
Kokó	Sziklai	Pis-Tush	Márai
Yum-Yum	Szozer		

Kezdete 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testvéreneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-utca 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

1900. december hó 10-én este

Rosenthal

egyetlen hangversenye.

Jegyek kaphatók Bárd Ferenc és Testvére cégzeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. szám és Andrássy-utca 42. szám alatt. 5, 4, 3, 2, és 1 frtjával.

1900. december hó 15-én este

Bendiner

hangversenye

Makray László dalköltő szerzeményeinek bemutatásával, **Szeged Vilma**, a berlini Theater des Westen opera tagja által.

Jegyek 4, 3, 2 és 1 frtjával Bárd Ferenc és Testvére zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-utca 42. sz. alatt kaphatók.

FOLIES CAPRICE.

VI., Révay-utca 18. sz.

Ma:

Üsd vissza!

Végül:

„Die Hochstaplerin“.

Előkészületben:

Die Erbschleicher.

Cigányzene a pompásan berendezett

télikertben.

A NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN

Sonterranban étterem honvéd-zene.

Putzer György pince-éttermeiben Deák-tér.

Ma és minden este **Rózsa Bandi** és **Sághy Pista** zenekarukkal hangversenynek. **Kitűnő konyha, díszta borok.** — Tisztelettel **Putzer György** vendéglős.

Nyitva éjjel 3 óráig. A legjobb magyar konyha Nyitva éjjel 3 óráig.

az Erdélyi Mintavendéglőben, VI., Dalszínház-utca 8. (az Operaház mellett).

Leghasznosabb karácsonyi ajándékok SZÖNYEGEK,

butorszövetek, csipke- és szövetfüggönyök, ágy- és asztalterítők, kecsi- és utazótakarók, lópokrócok és minden e szakmába vágó cikkek rendkívül jutányos árakon óriási választékban.

Maradékok

eladása minden elfogadható áron.

ALAPÍTOTT 1820. TELEFON.

JOANNOVITS DÖME IV., YÁCI-UTCA 25. SZÁM.

Valódi perzsa- és szmyrnaszőnyegek.

A nap tüze

sem ragyog fényesebben az Arkanzas gyémánt-utazójánál. Ezen gyémánt-utazó kizárólag ajándékként foglaltatban folio nélkül kapható fülbevalók, melltűk, gyűrűk stb. olcsóbb jutányos árak mellett. Továbbá nász és alkalmi ajándékok bronz, terrakotta, bőr és más díszmű ajándékokban.

MAGAZIN ARKANZAS Sterk Izsó Budapest, Teréz-körút 10. Abbazia kávéház mellett.

Diszes ingaórák
5 évi jótállás mellett
részletfizetésre
kaphatók
Polgár Kálmán
órák- és ékszer-üzletében
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.
Vidékre árjegyzék bérmentve.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT! GERŐ Ferenc előkészítő-iskolája az egyéves önkéntességi képesítő vizsgára.

Iroda: Budapest, VI., Nagy János-utca 3. sz.
Ezen iskola előkészít ifjakat, kik tanulmányaikat bármily körülmény miatt abbahagyták, kiváló gimnáziumi tanárok közreműködésével az önkéntességi vizsgára. Az új kurzus január 2-án kezdődik és 6 óra terjed. — Prospektus ingyen és bérmentve.

Beiratás naponként délután 4-7 óra között.

Karácsonyi eladás!

A Feldmann Sándor-féle volt cégnak (Bécsi-u. 6.) a megmaradt raktárát gyapjú- és mosógépekben készpénzértéssel megteleítettem és most mindezeket az árakat, valamint számos más cikket, amelyekhez olcsón jutottam, az újonnan meggyitott üzletemben (Bécsi-utca 6. sz.) oly jutányosan eladásra boesátom, hogy érdemes lehet mindenki részére ezen kedvező körülményről meggyőződni.

Flanellek és barchente (mosható) gyönyörű szép színek és mintákban most átlag mtje 15, 18 kr.

Női ruhakelmék, duplaszélés, a legdivatosabb színekben, méterje most ... 25 Kr

Női posztó, duplaszélés a legjobb színekben, méterje most ... 48 kr.

Finom costum-kelme, 120 cm. széles, a leg-elegánsabb színekben, méterje csak ... 70 kr.

Flanel-Blousek gyönyörű szép színek és mintákban, jól mosható anyagból szépen kiállítva és darabja most csak ... 1.10

Válódí prágai glaccé-bőrkeztűk kezesség mellett, 4 gombos finom bőr, minden színezetben 1.30 hejett most csak ... 87 Kr. párja

VAJDA MÓR

újonnan megnyitott áruháza
BUDAPEST, BÉCSI-UTCA 6. SZ.

Könyvedvelők (Amateurok) figyelmébe ajánlva.

Ritka alkalmi vétel!

RÁTH MÓR évtizedeken át nyomtatott azon kiadással gyűjteményének doublettjei (másodpéldányai), melyek az országos és világi kiállítások alkalmával a legmagasabb kitüntetésekben részesültek és a melyek megörzése immár életalanná vált, a könyvedvelőknek néhány héten át mérsékelt árakon rendelkezésére állanak. Ezen gyűjtemény azért is figyelemre méltó, mert azt számos editio princeps (első kiadás) és oly má gada-gítja, mely már évek óta a könyvpiaconról eltűnt, oly kötetekben is, a melyek a könyvkötészet remekel és a minőkben forgalomba soha sem jutottak; — ezek még létező egyetlen másodpéldányai a kiadó privát könyvtárában maradtak.

Megtekinthetők alulról könyvkereskedésben, mely ez alkalommal a közel-kező ünnepi időzre a művelt nyelvek legújabb dizsziadásainak és ifjúsági iratainak gazdag raktárát is felszámolja. Lehetetlen lévén azonban a szük helyiség tekintetéből ezekenk fellhalmozása, azon szívélyes kérszt intézük az illetünk tisztelt elienszeire, kegyeskedjenek a rendelkezésükre boesátandó magyar, francia, angol, német catalogusok nyomán megrendelésekkel lehető korán megfizetési, mert az ünnepi időnyben a postai közlekedés igen megbízhatatlan.

RÁTH MÓR könyvkereskedése
Budapest, Hossz-palota.

MA 1 méter

női posztó
dupla széles, minden színben
Weiner Mátyás 35 krajcár.
divatruházában
Budapest, Andrássy-utca 3.

Színházak, szórakozó helyek.

VIGSZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

A kis mama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta H. Meilhac és L. Halévy. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Bruck Valentin	Tapolczai Dubois	Mátráiné
Henriette	Nógrády Potelné	Berzetei
Brigitta	Csillag Berniquen	Buttkay
Saint-Potant	Bihari Arbitrager gróf Bálint	
Potelné	Berzetei Polgármester	Kazaliczky
Rochebardiére	Szerény Hob	Bognár
Daoulas báró	Gál Kertész	Rónászi
Daoulas báróné	Haraszthy Piri	Vársányi
Bernerete	B. Lenkei Françoise	Gézi I.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

Blaha Lúiza asszony mint vendég.

Auszonyháború.

Énekes boház 3 felvonásban. Irta Gerő Károly. Zenéjét szerezte Barna Izso.

Személyek:

Pataki Helén	Blaha L.	Flóra	Siposné
Margit	Fedák	Dajbukát	Ujvári
Csizik Karolin	Krecsányi	Köcsög	Kovács
Ösörgő	Szirmai	Dudás János	Vidor
Datre Géza	Tollagi	Anna	Amon
Zalocsil	Horrváth	Erzsóka	Vidorné

Kezdeté 7 óraker.

URÁNIA SZINHÁZ

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

A XIX. század.

Előadás 3 felvonásban, egy előjátékkal. Irta Pekár Gyula.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁRSZINHÁZ.

Csütörtök, 1900. december hó 6-án.

A menyem.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Fabrice Carré és Paul Billhand. Fordította: Adorján Sándor.

Személyek:

Leverdier	Ujházi	Malescot	Hetőnyi
Leverdierné	Rákosi Sz.	Lodoiska	Paulayné
Paul	Dezse	Honoré	Zilahy
Márta	Huttyey	Ferdinand	Latabár

Kezdeté 7 óraker.

Szabott ár.

Figyelmes kiszolgálás.

BRAMMER ÖDÖN

elsőrangú női divatruháza gyapju- és mosó szövetekben

Budapest, Bécsi-utca 4. szám.

A nagy karácsonyi vásár december hó 31-ig tart.

Gyapjukelmék	45 krtól kezdve
Fekete és tegethof mohairak	48 " "
Jól mosható zepiárok	25 " "
Jól mosható levantínok	20 " "
Francia battiszok	25 " "
Elsőrendű barkettek	19 " "

5000 méter kimmzett battisz, méterje ... 28 kr.

Minták vidékre ingyen és bérmentve.

Karácsonyi ajándéknak

kétségtelenül igen előnyösen vásárolhat szolid és izlésees férfi- fiu- és gyermekruhát

Neumann M. cégnél

Budapest, Muzeum-örut 1.

Vegyes képes és verseskönyvek.

Arany ABC. Összeállította Gyula bácsi. Bóli ár 2 K. Pajkos Péter (Struwpelster), kivágott képeskönyv. Ord. 70 fillér.

A his veresbgy története, rendkívül díszes verseskönyv. Ord. 1 kor. 80 fill. Borzas Peti, Marzi és Mariska, Lina és Nina. Vidám tréfák, versekbe szedte Gyula bácsi. Elszakíthatatlan képeskönyv. Ord. 1 kor. 60 fill. selyem atlasz paplan ... 8.50 2 ágyl. 1 asszaltertő bouret 5.50 1 fodros selyem at. papl. 13.50 1 jó váson paplan lepő 2.00 1 ágyl. 1.00 1 finell ágylakór pókrő 2.50 1 gyapju 5.00 1 jó lőpokrő 1.00 1 téll pókrő 7.50 1 szép fali aszönyg 7.50

Magyar képes abe. elszakíthatatlan lapokkal. Ord. 1 korona. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában József-körut 18.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PÁP₁ PÁP₁ PÁP₁

ft		ft	
1 összehajtható vaságy 3 áb	10.00	1 asól soronyú ágyléitő	5.00
1 kivéhető matraccal	10.00	1 tengorifu matraccal	4.50
1 rouge paplan	2.80	1 afzőny	5.00
1 prima	2.80	1 lőszőr	12.00
1 cachmir paplan	3.40	1 ablak köper függöny	3.00
1 satin	3.80	1 tunis gyapju	1.50
1 atlasz cachmir	4.80	1 gyapju	4.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	2 ágyl. 1 asszaltertő bouret	5.50
1 fodros selyem at. papl.	13.50	2 " " gyapju	12.00
1 jó váson paplan lepő	2.00	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágyl.	1.00	1 " " " I.	3.00
1 finell ágylakór pókrő	2.50	1 ágylőke I.	0.85
1 gyapju	5.00	1 tapistry ágylőke	1.50
1 jó lőpokrő	1.00	1 mir. jó futószőnyeg	4.40
1 téll pókrő	7.50	1 " " miniatott	4.75
1 szép fali aszönyg	7.50		

GICHNER JÁNOS paplan, matracc és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas-lutor stb. nagy raklára. Budapest, VII. Erzsébet-körut 20. Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldik. Vidékiregrendelések pontosan eszközöltek, nem telési árak kiserőltetnek, vagy a pénz visszadák.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Az előadás kezdete 8-kor. Szenczió! Fenomenális!

Hatásos siker!

FREGOLI!!

vendégjátéka, különösen felemlítendő:

„BELAMPAGO“ (a gyors pincér), 7 személyben ábrázolja és előadja: Fregoli Lipót ur.

Ugyint az összes művészek.

Jegyek ezen igen érdekes vendégjátékok kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9-1 óráig és délután 3-tól és este a pénztáránál, ugyint Weiss A. nagytizeds Károly-körut 26., tizeds Andrássy-ut 38 és 26. szám alatt egész napon át.

Szombat, december 8-án és vasárnap, december 9-én, délután fél 4-kor:

FREGOLI!!

vendégjátéka mérsékelt helyárrakkal.

Csak egyedül

BISENIUS FERENC KÁROLY

Bécs, I., Siegerstrasse 11. sz.,

szállítja legolcsóbban a leghatasosab karácsonyfa-díszítéseket, guirlandákat, eleg-hetetlen asbeshavát stb., veszélyneikül szalontűzszereket, görög, bengáli és magnésiumvilágítást Karácsony és Szilveszter-éjszakára. Jux-letri vagy tombola-tárgyak főnyereményekkel, 3 firtól fölfelé. Árjegyzék ingyen.

Tessék a címre vigyázn!

Pontos szállítás. Külös megrendéseknél 5 firtól fölfelé csomagolás ingyen.

Halió!

Nem szakad már a cipőtalp!

DURATOR

átal a cipőtalp egyszerű bekenéssel 5-ször oly tartós és vízhatatlan lesz. Ára 1 és 2 korona. — Mindenütt kapható.

Főszékhely: Budapest, Lipót-körut 3.

Duratorgyár

Óriási választék. Elsőrendű árak.

KÁVÉ 4 1/2 kg. Cuba kávé 6.93 firtért és 1/4 kg. Császárkeverék teát 1.60 firtért

... küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger cég

kávébeporzaltal Üzlete, FIUME, ARLAP INGYEN

„MAGYAR KÖNYVTAR.”

Szerkesztő: RADÓ ANTAL. Edző: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai).

A novemberi füzetek a következők:

191. **Rudyard Kipling.** A Dzungel könyve. II. sor. Képekkel. (Mikós Lajos). Kipling legszebb aflatmeséi: A kis Mangli története és A fehér foka.
192. **Ovidius költeményeiből.** (Paulovics). Az *Átvaltozások* és a *Naptár* legszebb részei költői há fordításban.
193. **Jókai Mór.** Tallérossy Zebulon levelei Mindenváró Adámhoz. (Várdai Béla kitűnő jegyzeteivel). A Tallérossy legszebb leveleinek első gyűjteménye. Jókai humorának és szatirjának kincsesháza.
194. **Verga A.** farkas. Népdrama. (Radó Antal). Az olasz verizmus egyik legértékesebb terméke, mely Európaország nagy sikert aratott.
195. **Német elbeszélők tára.** I. sor. (Alexander Erzsi.) Heise, Hoffmann és Mackay egy-egy érdekfeszítő elbeszélése gondos, há fordításban. Egy-egy szám ára 80 fillér.

Minden füzet egyenkint kapható.

Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben ingyen kapható.

Az eddig megjelent 195 szám részletfizetésre is kapható.

Megrendelhetők: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI. kor., Andrássy-ut 21. szám. és minden könyvkereskedésben.

Gyomorhajósoknak!

Mindazoknak, kik a gyomor megműtése vagy túltelése következtében, hibás, nehezen emészthető, igen forró vagy igen hideg ételnek vagy rendetlen ételmond folytán gyomorhajó kaptak, mint:

gyomorhurut, gyomorgörös, gyomorfájdalmak, nehéz emésztés vagy elnyálkásodás, ezenel egy jó háziért ajánlunk, melynek kitűnő gyógyhatásait már sok év óta kipróbálták. Ez a köziemert

emészto- és vértisztító-szer, az Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bor.

Ezen gyógyfü-bor kitűnő gyógrerőjének talált fűvekből van jó borral készíte, erőseit a léleket az ember egész emésztő szisztema és vértisztító, hogy hatósser volna. A gyógyfü-bor eltávolít minden zavart a véredényekből, tisztítja a vért minden elromlott és betegesítő okozó anyagot! s hatáshatón előmozdítja az egészséges vér újraképzését.

Ezen gyógyfü-borok kelles időben való használata által a gyomorhajók leg-többnyire már első eszékjűkben elfojtának. Nem szabadna tehát kéntünk, hogy felhasználást előnyben részesítsük minden más erős, bevitt, egészségtromboló szer fölött. Minden kértel, mint: **fofajás, felbőfőzés, égés, felülvadás, hányási rosszullet,** melyek kromikus (ittült) gyomorhajóknak sokkal bevesedőben lennek fél, már néhányszor más utasívaldunk.

Székrekedés s ennek következtelen következményei: mint dugulás, kölkafájdalom, szivdögös, álmátlanág, máj-csomósodás, lép-és alsó ér-rendszer aranyér-bántalmak) ezen gyógyfü-bor által gyorsan és fröngöden lávóltatnak el. A gyógyfü-bor megszabadít minden emészt. helenegészt, az emésztő-rendszer feltűnőit a könnyű szokás által eltávolít a gyomorból és beléből minden ártalmas anyagot.

Komor, halvány arckifejezés, vérhiány, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképzés és a máj beteges állapotának következményei. **Teljes állóképesség, ideges túlfeszültség és kedélyhangoltság,** valamint **gyakori fofajás, álmátlan éjszakák** mellett gyakran az új betegségek előszavak. A gyógyfü-bor emeli az étvágyat, előmozdítja az emésztést és táplálkozást, az anyagcsere hatalmasan elősíti, a vérképzést serkenti és javítja, a felizzott idegeket csillapítja és a betegnek új erőt és új életet szerez. Számos elismerés és köszönő-írás igazolja mindent.

A gyógyfü-bor kapható palackokban 1 ft 50 kor. és 2 firtét Budapest, Csepel, Promontor, Budaörs, Köbánya, Rákóc-Keresztúr, Török-Bálint, Tétény, Soroksár, Vácse, Magló, Pécel, Sziget-Szt.-Miklós, Erd, Söskut, Etyek, Újpest, Békomesyter, Rákóc-Palota, Fót, Óbaldó, Vörösvár, Komár, Szt.-Endrő, Aszód, Tura, Hatvan, Jász-Fenyves, Jász-Arókcsallás, Jász-Jákóhalma, Ecsed, Csany, Gyöngyös-Pala, Gyöngyös, Pázdó, Jászapok-Hatvan, Ecsed, Toffala, Vác, Új-Maros, Esztergom, Szt.-Tamás, Szt.-Györgymező, Parkány, Rajna, Tóváros, Tala, Új-Ligmd, Komárom, Ács, Szt.-Péter, Gyula, E. Ersekújvár, Vilyán, Gutta, Vaskert, Bohoss-Gyarmat, Ellő, Káka, Ócsa, Pilis, Tapolca, Bicske, Nagykőrös, Kozmáskút, Kocsér, Új-Köcske, Gbárháza, Tiszaföldvár, Tiszekürti, Jász-Karajné, Tisz-Várkony, Szolnok, Abony, Rékás, Újzás, Tápó-Szék, Tápó-Györgye, Jász-AL-Szt.-György, Izsaszeg, Sztrák, Gata, Jász-Berény, Mező-Kereszt, Miskolc, Jász-Ápóti, Vercselő, Hossnyó, Tisz-Nána, Kis-Toreno, Agárd, Kékesny, Nagrad-Város, Ipolyvadász, N-Szabolcs, N-Szurány, Komló, Veszély, Sellyő, Téliánts, N-Mogyoró, Hős, Dunaeszterházy, Győr, Tét, Csorna, Ládán, Mosony, Magyar-Ovár, Ragondó, Somló, Fozsony, Duna-Földvár, Fischamend, Schwech, Enzersdorf, Bőcs, stb. valamint Magyarországon minden nagyobb és kisebb helysége s az egész osztrák-magyar birodalom gyógrészterületén. Budapest gyógrészterületén 3 és 500 palack gyógrfü-bor-t is szállítanak eredeti árakon az osztrák-magyar birodalom minden helységébe.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Kérjünk egyenesen Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bort.

Az én gyógyfü-borom nem illik senkire: alkatrésze a következők: 450.0 malaga-bor, 100.0 glücerin, 340.0 vörösbör, 150.0 vadkeresztye-lő, 320.0 cseresznye-lő, 10.0 — 10.0 réz- és kobalt, álsó, Helmsa gyökér, amerikai gyökér, Euclia gyökér, kálmus-gyökér.

Árslap
ingyen és bérmentve.

SZÜLEINEK

rendeljen

KARÁCSONYI

. . . . **AJÁNDÉKUL**

4 1/2 kg. (kis zsák) kitűnő

Mokka-kávét

Ára 7.42 forint.

Elvámolva és bérmentve utánvétellel vagy a pénz előzetes be-
küldése után küldi a

Fiumei Kávébehozatali Társaság

Fiuméből.

Célszerű és hasznos KARÁCSONYI

AJÁNDÉK

híres és kedvelt

Kávékeverék:

2 kg. Soerabaja

1 1/2 „ Modjokerto Jáva

1 1/2 „ Brabatos Mocca

5 kg. 19 kor. 16 fill.

elvámolva és bérmentve
küldi a

Fiumei Kávébehozatali Társaság

Fiuméből.

NEJÉT

lepje meg

karácsonyra

. . . . 4 1/2 kilogr.

valódi

Cuba-kávéval

Ára 7.42 forint.

Elvámolva és bérmentve utánvétellel vagy a pénz előzetes be-
küldése után küldi a

Fiumei Kávébehozatali Társaság

Fiuméből.

Hazánk
legnagyobb ilyenmü
vállalata.

T. cz.

A 4%-os magyar korona-járadék néhány nap óta mutatkozó emelkedő irányzata joggal értékpapír-piacunk élénkítésének és egy általános áremelkedés előjelének tekinthető, mert a pénzbőség igen tartósan bizonyul és kamatláb-viszonyok napról-napra javulnak, minek következtében a közönség érdeklődése ismét értékpapírok vétele felé irányul.

Többek között nagyon óvatos tőkepénzesek és előkelőbb pénzügyi körök ismét értékpapírok vétele iránt érdeklődnek és elérkezettnek tartják az időpontot, hogy tekintettel a jelen igen alacsony árfolyamokra is, tőkebefektetés céljából értékpapírokat vásároljanak, mert egyes intézetek és iparvállalatok üzletmenete teljesen kielégítő, minek következtében bizton elvárható, hogy a folyó évi osztalék semmi esetre sem lesz csekélyebb a tavalyinál, mi által a befektetett tőke sokkal kedvezőbben kamatozna, mint takarékbetét esetén.

Tőkebefektetés és spekuláció céljaira legalkalmasabb:

Osztrák hitelrészvények, Magyar hitelrészvények, Osztrák-magyar államvasuti részvények, Rima-murányi vasmű-részvények,

melyek jól értesült előkelő pénzügyi körök által emelkedő árfolyamok mellett folyton vásároltatnak és melyekre nézve a jövőben még további jelentékenyebb áremelkedés várható.

Ezen a külföldi tőzsdéken is jegyzett értékpapírokon kívül piacunkon több ilyenmü részvény található, melyek feltétlen biztosság mellett 6—8% kamatozási nyujtanak és ezáltal vétellel legjobban ajánlhatók.

Kívánatra szívesen hajlandó vagyok azon részvényeket, melyek tetemes emelkedőképességgel bírnak, megnevezni és erre vonatkozó kimerítő értesítéseimmel szolgálni.

Tőzsde-megbizások megfelelő fedezet mellett lelkiismeretesen és legjutányosabban eszközöltetnek.

Kitűnő tisztelettel

FUCHS H. váltóháza

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 1. sz. (Alapítatott 1866. évben.)

Női betegségeket,

mint általában kifolyást és méhajt fel-
tűnő gyorsan gyógyítja az általa előállított
Ezen befecskendezés por kitűnő hatással bír ideit a u
fohérfolyásnál, anyaméhgyulladás s az anyaméhgyu-
ladásnál, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz
ára 3 korona és egy dupla doboz ára 5 korona.

Erőmegújító-elixír,

hatásában a mai napig utól nem éri szer mindennemű gyű-
gyszeri bajoknál, de különösen elgyengült férfiak (un-
potencia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegység, ané-
mia, ideggyengeség, valamint nők magtalanágánál
és énkénytelen magánélésénél. Egy kis üveg ára 5 korona és
egy dupla üveg 8 korona.

Injectio Lysoferriin és Capsulae Lysoferriin

Kitűnő szer gonorrhoeás, kilyafolyásnál s húgyveséggyu-
ladásnál, még ha elavultak is, gyorsan és biztosan gyógyít-
hatók, már néhány befecskendezés és Capsulae bevittele
elegendő, hogy a leghevesebb folyást megszüntesse. Egy
üveg injectio Lysoferriin 2 korona és 1 doboz Capsulae 2 kor.
Postal megrendelések gondosan csomagoltak. — 5 koronán
felül megrendelésnél csomagolás nem számítatik. Szá-
mos hálaírat van, kiknek jótébbi szerek segítettek.

Mint egyedül valódián kapható:

Erős Aladár gyógyszerárában
a Szent Jánoshoz Nagykirindán 6. szám.

Ki akar pénzt!!!

megtakarítani, az jól clesda vá-
sároljon! **Osipán 30 kr. posta-
költséggel jár, hogy bárki
meggyőződést szerzhessen el-
pórn jószágát.** Minden nálam
vásárolt cipőért 6 havt járulást
vállalok, nem tetszőket saját
költséggem visszavesszek
és a pénzt mind a levon-
ás nélkül visszazárom.
Férfi vis-
cipő egy
daraból 3.
Férfi vis-
cipő
cipő ára kivételben 3.30.
Valódi horvát cipő vaszon vagy fűrészeléssel 3.20
Posztcipő oroszalként, dupla talppal 3.50
..... magyarfejjel, háromszoros talppal 3.50
Oroszlak, fűrés, meleg béleléssel, elegáns 4.20
szalonlak, fűrés, cipő, gavalér, forma 4.20
Valódi beagarsziszma egy daraból, vízhatlan háromszoros
talppal, jóállás mellett 8.50
Térdig érő posztcipő, bőrféjjel, meleg béleléssel 5.20
Érdelyi darvas (halmi) csizma, emelkedő borbírtással, da-
róccal bélelve térdig 7.20
Darvas-csizma bőrféjjel, meleg kivitelben 5.50
Női zerge- v. borjúbőrű csizma, erős, meleg béleléssel 3.20
Posztcipő borjúbőrű, erős kivitelben 3.20
Oroszlak, csizma, cipő, posztcipő 3.50
Eldikós posztcipő, biranyóbőrűvel, prémium szőnye 4.20
Mértékű, elegáns, ha leírásában a láb talpa egy papírra
rajzolatik. Kérjen a leggyorsabb időre az árúval, melyet ingyen
és bérmentve küldök.

AGULÁR DAVID fia BUDAPEST,
Deák-ter 6. sz.

MERCUR

legmegbízhatóbb pénzügyi és sorsolási szaklap XXXI. évfolyam.

Minden előfizető ingyen kapja meg

Mercur Évkönyvét

az eddiginél is bővebb tartalommal.

Előfizetési ára egész évre 4 kor.

Mutatrányszámok ingyen.

Előfizetéseket elfogad a

MERCUR

kiadóhivatala, Budapest,
IV., Váci-utca 37. sz.

Kwizda Ferenc János
cs. és kir. oszt.-magy., román kir. és bolgár fejed. udv. szállítás,
kerületi gyógyszerész, Kornenburg Bécs mellett
8 arany-, 10 ezüst-érem,
50 dísz- és címerdíj-oklevél.

Állatorv. állatorvosi szer. lovász-, marhá- és juhoknál. Kés-
zél 50 év óta a legelső istállóban használatban étvágyhiány-
nál, rossz emésztésnél, valamint tehenéknél a tej javításá-
s a tejelőképesség fokozása céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill.
100 fill. 20 fill. Valódi csak a fenti vételijeggyel és kapható
minden gyógyszerárban és droguakereskedésben. Főraktár:
Török József gyógyszerár Budapest, VI. Király-u. 12.

Gummi
Hathégy és gummi, elismert legjobb
francia gyártmány, eredeti párisi csomagó-
lásban tucatanként: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona.
Capot americans (rövid): 6, 8, 10 korona.
Párisi hölgy óv-szíveskák 4, 6, 8, 10,
12 korona. Női övszerek (Pely porus), Pes-
sarium occlusivum, Menzina tanár szer-
int: 5 korona, bevezető hozzá: 3 korona.
Diana-öv (havi kötszer) darabonként: 11 kor.
Dusan felszerelt raklár: Irrigatorok, bidék,
mindennemű suspensoriumok, valamint a
betegápoláshoz szükségesített összes
cikkek férfiak és nők részére.
Szolid kiszolgálás! Olcsó árak!
Kimerítő árjegyzékeket, zárt borítékban, titok-
tartás mellett, díjtalanul küld szet:
KELETI J. orvos-sebézi mű-
és kötszer-gyar
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
(Alapított 1878.) Tisztelettel kérem a címre jól ügyelni!

A jog, törvény és igazság fénykorában

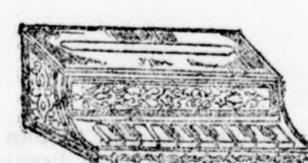
is tisztelettel kérem a nagyrdemű közönséget, hogy bevásárlásainál üzletem felkeresni méltóztassék, mert elvem még mindig jó minőségű
árut jutányos árért kiszolgálni.

Francia háló megmunkált testrés-
szel, anyagbajjal és mosható dínm
arccal darabja
31 cm. 42 cm. 66 cm. 72 cm.
50 kr. 1 ft. 2.50 ft. 3.95 ft.

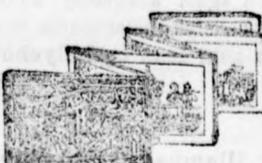
Felhusható vasut, mely magától szalad, erős
pléhből, festve, darabja 1 kor 25.

Gyermekzongora 10 acélhanggal, igen
csinos kivitelben, darabja 1 korona.

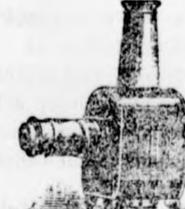
Bőrszékkel hordókkal 50 kr., hozzávaló 2
érs 10 körökön és szerelménye szinten 50 kr.

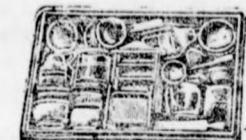
Elszakhatlan képek könyv igen jó
versékkel 50 kr.

Csont domino teljes játék
1 ft.

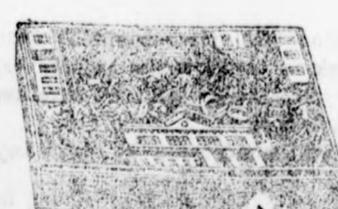
Laterna magika, kőféjtel-
képek, 6 kulcsfele képpel, az
egész 1 ft.

Teljes könyvberendezés fából
vagy erős cinkből, mely nem ártalmas,
az egész dobozzal 1 korona.

Szorszám gyermekeknek dobozban
50 kr.

Házi vagy vadállatok házákkal együtt
dobozban 50 kr.

Ugró és ugató kutya drbja 50 kr.

Látépes levelezőlapok album
200 képpel 1 ft.

Bakkjáték, teljes készlet 1 ft., nagyobb 3 ft 75 kr. **Magy. Gyermek-sparherd**, szép, nagy, erős két edénynyel együtt csak 50 kr. **Gummi**
Vidékre 5 koronán felül utánvétel; 5 koronán alul csak úgy, ha az összeg előre befizetetik. Pontos és jó kiszolgálásról régi jó hírnövem kezeskedik. Számos megrendelést és látogatást tisztelettel kör

FELDMANN ANTAL versenybazára **BUDAPEST**
VII., Kerepesi-ut 50.

Oh jaj!

Megfolt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyákosodás ellen gyors és biztos hatásnak

EGGER mellpasztillái

melyek az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 kor. és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Fő- és széküldési raktár: „NÁDOR”-gyógyszertár Budapest, VI. Váci-körút 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla csakhamar megszabadított

96052. szám. II—2/a. 1900.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága részére az 1901. évben szükséges különféle leltári tárgyak, vasanyagok, szövött és fonott árúk, festékfélék és kenő anyagok stb. szállításának biztosítására

f. évi december hó 17-én délelőtt 11 órakor

Fogarason, a ménésbirtok igazgatóságánál zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A részletes feltételek, a szállítandó cikkekről szóló kimutatással együtt, megtekinthetők a gazdasági főigazgató urnál (Földmiv. miniszterium II. em. 80.), valamint a ménésbirtok igazgatósága — kívánatra — meg is küldi.

Budapest, 1900. december hó.

M. kir földmívelésügyi miniszter.

Kereskedők!

Íparosok!

rendeljék meg Bacsakay M. Tivadar

Vegyészeti titkek

című, most megjelent vegyészeti kézikönyvet.

Ezen könyv segítségével bármely par vagy üzlet jövedelme tötelesen növelhető. Tanításai nyomán tekintélyes összeg takarékosan meg minden háztartásban. Megszerzése bármely társadalmi állású egyéneknek a legelőnyösebb ajánlat.

A könyv 2 korona 50 fillér kedvezményes áron megrendelhető

a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Hölgyeknek

ajánljuk megrendelőre az „Illat és szépítő szerek készítője” című könyvet.

Magában foglalja az összes divatos illat- és szépítőszerek, illatolajok, hajfestők, illatos mosóporok, szappanok, és másféle szalon- és házi készítmények leírását. Ár 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Gyengeségi állapotok, (Impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmélegebben ajánljuk Dr. MITZGER TIVADAR HIRNEVES

hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető. Rendelés délelőtt 8—1 ír. d. u. 2—8 ír.

Large advertisement for 'SOMATOSE' featuring a product box illustration and text: 'KIVÁLÓ EROSÍTÓ SZER', 'FARBENFABRIKEN vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.', 'SOMATOSE', 'erősítő szer', 'vas Somatose', 'sápkórosoknak', 'NÄHRMITTEL in Pulverform.', 'VOR FRUCHTBARKEIT ZU SCHÜTZEN!'.

Advertisement for 'GUMMI' featuring a product box illustration and text: 'Csak V., Deák Ferenc- utca 10. sz.', 'A legfinomabb francia és angol', 'GUMMI', 'külsőlegességek, valédiai jótállás mellett.', 'Csakis: Pollitzér Mór és Fianál, BUDAPEST, Deák-utca 10', 'Tessék a címre figyelni!'.

HAZAI IPARTERMELŐK ISMERTETŐJE.

Ruházati ipar.

Legjobb egyenruhák, legszebb díszöltönyök, legelőbb libériák, valódi olasz vivőzsera, Tiller Mór és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, IV., Váci-utca 35. szám.

Szombathelyi magyar pamutipar, Doctor Hermann S. Szombathely. Gyárt nyers, fehérített és színes pamutrukat.

Első magyar pamut-levészár- és balata hajtoszj-gyár, Lovy James. Pozsony. Elsőrendű szin-borszj-ak, pamut- és kenderfelhúzó-szj-ak.

Gyapjuszövő szövetkezet, Nagydísznő. Legjobb halinapoztók, lábköcsök, lábszöngy és katonafarkú gyártása. Megrendelések a nagydísznői gyapjuszövő-szövetkezet áruházi raktárához, Temesvártól intézendők.

Wolfner Gyula és társa gyapjuzsövő Ujpesten.

Gép ipar.

Róok István Budapest, IX., Soroksári-utca 24 és Kelenföld. Gőzgépek, gőzkazánok, szivattyúk, hűtők, légtételek, vízmű-, gőzmalom-, szőlő-, olajgyári- és borszj-berendezések.

Beschner A. M. és fia, m. kir. udvari mű-érintők, Budapest, VII. külső váci-út 119. Ércöntvények, díszítőöntvények és szoboröntvények.

Sangerhauseni gépgyár magyarországi gyártelepe, Budapest, Külső Váci-út 1443. Gyárt az összes mezőgazdasági iparok számára szükséges gépeket, főleg cukorgyári és szeszgyári berendezésekhez.

Herceg testvérek rész-áruházi Péc.

Uj! Uj! Uj!

„PLUTO”

Herceg-féle szabadalmazott árnyékszékbevetők Előnye: 1. Nőkülönbözteti a vizet és megis tisztja. 2. Nem fagyhat be. 3. Nem tömörítheti be. 4. A pécé-görög vízzel való megtelése ki van zárva. 5. A falak nem szennyeződik a víz által. 6. Javítás évközi nem fordul elő. 7. Teljesen zárt, azért használatánál legkevesebb szagelosó. 8. Teljesen biztonságos (szagelosóval). 9. Könnyen szállítható. 10. Disztes, szép kiállítású s olcsó. Ezen szerkezet minden más használatban levő árnyékszékénél is könnyen alkalmazható és elköltözésnél szintén eltávolítható.

Kühne E. mezőgazdasági gépgyára Mosonban. Fő-raktár: Budapesten VI., Váci-körút 57/a. „Hungaria-Drill” és mindenféle gazdasági gépek.

Ganz és társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság Budapest, ajánl: Gépeket közösen vagy éreket fejtesére; keresztelvényeket és kerekéket; gőzöntősi hengereket és kőgöcs zúzó-malmakat; Hengercsökeket és egész malomberendezéseket; Gépeket papír, fa- és füstcellulose gyártására; Turbinákat; Gázmotorokat; Frictios kapcsolókat és dynamo méreteket.

Varrógépek, Kerekpárok. Az első magyar varrógép és kerekpárgyár részvénytársaság, Budapest, X., Tisziviselő-telep.

Seltenhoffer Frigyes fia, Sopron. Harangok, vas haranglámpák, tűzoltó felszerelések, kutak, szivattyúk.

Kirmann Ferenc fém-öntőde és ércáru gyár. Budapest, VII. Csányi-ú. 9.

Miklóssy-féle acélműgyár Pécs. Gyárt mezőgazdasági, bányászati és vasuti szerelmeket. Árjegyzék kérésre.

Faipar.

Az Apatini kosárfonók szövetkezet, mint az „Országos központi hitel-szövetkezet” tagja, készít mindenféle kosárarut és butordarabot, mint egy- és kétfedeles női kar-kosarakat, piaci-kosarakat, kézi-büro-keket, virágkosarakat, virágasztalokat, munka-kosarakat, munka-árványokat és kezelt-táka a legeszesebb kivitelben; továbbá kerít-szökeket, illokeket, zsályteket, padokat, asztalokat és egész szoba-berendezéseket bambusból; gyermek-, új- és babakocsikat, papír-kosarakat és utazóbüro-ndüket. Nagy választék. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Építő ipar.

Benczur testvérek cementgyára, Magyarországi (Zemplénmegye) készít portland- és román cementet kitűnő minőségben.

Nenschloss Károly és fia Budapest, VI. Andrassy-út 19. Gőzfűtőtelepek: Budapest, Szepes-Remete, Gereblye, Bodoka, Gyula, Toplete. Puh- és kemény-fából fűrészelt anyagok.

Nenschloss Ödön és Marcel. Parkétygyár, ács-üzlet és építési vállalat, Budapest, felső-rakpart 10. Állandó nagy készlet mindennemű egyszerű és díszes parkétákhoz és puhafapadlatokhoz.

Papír ipar.

Spiegel Vilmos és társa papírgyára, Kiszteben. Készít minden minőségű légnaszított és merített csomagoló papírt, szines- és egyoldalú simított papírt és papirlemezt.

Kanitz C. és fia Budapest, V. Vadász-utca 28. Üzleti könyvek, másoló-könyvek, rajztömbök és iskola-füzetek.

Első magyar acéltrólió, tollszár- és indigo másolópapírgyár. Schuler József, Budapest. Gyártol és irdó VI., Dalnok-ú. 26. sz. Gyárt vegyi ezályalban: Fényerősegy negatív és pozitív másolópapírt és vész-papírt. Szabadalmazott indigo és szines másoló-papírt. Rajzmásoló-papírt és olajlapokat. Fény-másoló-alkotó azonna eszközöknek: egy 0 méter negatív 1 kor. 30 fill., pozitív 1 kor. 70 fill.

Kunossy Vilmos és fia Budapest, VI., Teréz-körút 38. Hangjelgyártású intézet, zenemű-, könyv- és kőnyomda, ellenőrzési és menetjegyek, vém- és helypénz bárdok tömeges gyártása.

Betőöntőde.

Első magyar betetőntőde részvénytársaság Budapest, Dessewffy-utca 32. sz. Folyton dns raktárt tart magyar, német, orosz és bolgár ékeztű könyv-és címírásokban. Közre-tek, kizárások, különféle ékeztűnyek és egyéb nyomdai felszerelvényekben. Réziónia-gyártás. Mechanikai műhely. Galvanoplasztika. Tömítőde. Olomár. Telefon 23—70

Hangszer ipar.

Thék Endre egyedüli magyar zongoragyáros. Budapest, Üllői-út 66. hol nagy választék áll a t. közönség részére, külön-böző bel- és külföldi fa-nemekből, német, francia és angol géppellett a legmesszebbben jótállás mellett. Raktárak vidéken is.

Műszerek.

Polgár Sándor, m. kir. szab. nyert orvosi mű-és kötszerszónál, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz. jótányosan beszerzhetők a „haza” saját gyártmányú sörvkötők, hátegyenestartók, ortopaediál-készülékek, mű-láb, műkez stb. betegpó-láshoz szükséges eszköz-ök és tárgyak. Képes árjegyzék ingyen és bér-mentve.

Testgyenesztési mű-intézet. Tán- és járógép-ek. Hosszrendszérű mű-műlőzők, műkezek-műlábok stb. haskötők elhízás és vándorvise ellen, gőrsér-harissnyak, keresztesség mellett készíthetnek KELETI J. orvos-szébszű műszerek gyárában, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. Állandó nagy raktár irriga-torokban és bidekben. Képes árjegyzék ingyen.

Agyag és üvegipar.

Első magyar chamotte és agyárgyár, Deutch Bertalan, Losonc. Tűzálló nyers agyag, quarz és homok; tégtelek (tűzálló), quarz, chamotte- és dynas-tégtelek; alagesövek.

Léderer Márton, Éled (Élsharm). Tűzálló (chamotte) tégla, díszítőtégla piros és fehér, alagesövek, gyári kemény tégla, francia hornyott tetőszerp, kiténő mész.

Róth Miksa üvegfestő-üzlet műtermé, Budapest, VIII., Kender-utca 24.

Bányászati és kohászat.

Magyar általános kohászati részvénytársulat, Budapest, V., Erzsébet-ter 19. Bányák: Putnok, Sajó-Szent-Péter, Tata.

Salgótarjáni köszön-bánya részvénytársaság Budapest, V., Erzsébet-ter 16.

Vegyészeti ipar.

Wertheimer és Frankl Budapest „Excelsior” pörkölt kávé és fűgökök. Gyár: VII., Csengery-utca 13/b. Ércraktár: V., Nagy-köröna-ú. 11.

A Müller testvérek-féle hazai gyártmányú iró- és másoló-tínták, írós- és vögytinta, peccó-viasz, mézgalád stb. a legjobbak. Kaphatók minden papír- és írószerke-reskedésben.

Legjobb minőségű svéd-fajta gyújtó az Emke-gyújtó, minden részében magyar gyártmányú.

Temesvári gyújtógyár Részvénytársulat. Magyar gyártmányú tenger-tuli termékekbeli precipitált tormozócses pálmák, sörös-koson pálmáigakból összehállva, parafe és nyírfakéregből stb. külön-legességek gyártása. Föder Jozsef, Szabadka.

Élelmi szerek.

Látké L. cs. és kir. udvari szállító pezsgőgyár-telepe, Pécs.

Kőbányai polgári sör-főzde részvénytársaság vendéglője Budapest, Kőbánya. Városi irdó: VIII., Népszínház-utca 22. sz.

Weisz Mór és Társa I. gyulai cognac és likör-gyár, törköly és pálinka-főz-deje Gyula (Békes megye). Mindennemű gyümölcsből párolt szeszcs italok, cognac, szilvium, likörök és umok.

Bőr ipar.

Wolfner Gyula és társa bőrgyára Budapest. Gyár: Ujpest irdó: VII., Károly-körút 3. Ló-, juh-, gőpszj-és kípabőr, talp-, blank-bőr, hajtó-, varró-és kötőszj-ak, hadfelszerelési cikkek.

Butor ipar.

Thék Endre műbutor-asztalos Budapest, VIII., Üllői-út 66. Saját és ide-geen rajzok alapján bár-milyen ízlésnek megfelelő-leg készít a világ bár-mely fanemből butoro-ka a legmesszebbben jótállás mellett.

Tornatermek teljes berendezést és felszerelést vidékre is, etváll a leg-olonysebben Seffer Antal ipartelepe Budapest IV., Károly-utca 1, boltszám 12. (Központi városköz épít-let). Árjegyzék kívánatra ingyen.

Kirschler-féle szék-gyár Budapest, VIII. Baross-utca 135. Telefo-n 55—12. Nagy raktár és választék minden fajta ebédizészekben a leggye-szerbűbűti a legfinomabb kivittel, egész bórathu-zattal, bőrbetéttel, vala-mint nádüléssel. Legjobb kivittel. Kizárólag saját gyártmányú.

Minden szó egyszeri beiktatása... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ÁRTO HIRDETÉSEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegot kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Breuer nővérek... Terék-körút 54. szám alatti.

Engelmann Mór... Győrffy-utca 3. szám.

Franko Pál... Könyveskereskedése, V. ker. Erzsébet-körút 84.

Jambrikovits... Könyveskereskedése, V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Eckstein Bernát... Könyveskereskedése, V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Fischer J. D. D. Könyveskereskedése, V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Gölsberger A. V. Könyveskereskedése, V. ker. Fűző-utca 4. szám.

Haasenstein és Vogler... Könyveskereskedése, V. ker. Dorottya-utca 8. szám.

Leopold Gyula... Könyveskereskedése, VII. ker. Erzsébet-körút 84.

Vesze Rudolf... Könyveskereskedése, VII. ker., Károly-körút 9. sz.

Mézel Antal... Könyveskereskedése, V. Gázla-ter (Haas-palota).

Schwarcz József... Könyveskereskedése, V. ker., Marczkó-utca 4. sz.

Tenczer Gyula... Könyveskereskedése, IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.

Sikrány Samu... Könyveskereskedése, Budapest, Váci-körút 53.

Kerényi Rozália... Könyveskereskedése, VIII. ker., Múzeum-körút 18. sz.

H. J. Nagel Ottó... Könyveskereskedése, Múzeum-körút 2. sz. (Csemadéki Színház hátsója).

Nemetsek A. J. Új-áruháza, Petőf-ter 8. szám.

Rohonyi Ilona... Könyveskereskedése, Andrássy-ut 58. szám.

Szász Mór... Könyveskereskedése, IV. ker., Kelemen-utca 14. szám.

Sopronyi V. Könyveskereskedése, VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos... Könyveskereskedése, II. ker., Fű-utca 2. szám alatti.

Zipser és König... Könyveskereskedése, Andrássy-ut 4. szám alatti.

Benda József, Andrássy-ut 58.

Blockner J. Könyveskereskedése, IV. ker., Sütő-utca 6. szám.

Deutsch Mikszáné, Andrássy-ut 38.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Gölsberger Mór... Könyveskereskedése, Buda II., Fű-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, melyet... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Vidékkről... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Chinos... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

„Megfogyott sziv”... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

KERESLET... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Körvádszának... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Lohengrin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fűszer... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Gyakorlott... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Cimbalom... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megbízható... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Jogász... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Kereskedelmi tanfolyam... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nagy ismeretséggel... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Veszek... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Keresetek... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megvételre keresek... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Házmesteri... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

KINÁLAT... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Ruha-varróné... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Középkora... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Tanárjelölt... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Csemege-üzlet... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Csinos... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

10.000 korona... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Ebédkeztet... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Egészén új... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Lohengrin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fűszer... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Lohengrin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fűszer... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Lohengrin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fűszer... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Lohengrin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fűszer... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

A vadászatok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szépén... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Intelligens ír... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Kütnő szabóné... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Correpeitornok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Cimbalmozni... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Butor... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Katonaorvos... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Pénztárnoknok... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Zongorajátzóknak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Gyógyszerár... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Bicicli... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Fehérneműt... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Pálinkamérés... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Kiadó szoba... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Középkorai... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Két darab... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Zálogban... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Parisien diplomé... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Karácsonyra... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Való... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Szabadalmakat... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Értékesítő... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Vállalat... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Bpest, Erzsébet-körút 17... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Alcott, A kis Rózsa... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Andersen, Mesék... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Megrendelhető... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Némétul tanító nélkül... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Zongora... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

2 frtért... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Sternberg Armin... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

és Testvére... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Magy. kir. államvasutak... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Nirdetmény... 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.